

Terms Bulgarian

TT Група 1 - Служители (BG)
BT местни общности

USE

USE

USE

USE

USE

USE

USE

arheološki inventarji

arhitekturna dediščina

baze podatkov

CDPAT

USE Комитет за културно наследство

CDPAT

celostno ohranjanje dediščine

dediščinski arhivi

fototeka

fundacije

GIS

gradbena dovoljenja

gradbena dovoljenja

INDOK centri

intervencijski skladi

inventarizirani deli

karte

katastrske karte

kazni za prekrške

kontrolirani geslovniki

krajinsko planiranje

kulturna istovetnost

kulturni spomeniki

lokacijski načrti

lokacijski pogoji

ministrstvo za okolje in prostor

nacionalni inventar

narodni parki

natečajji

natečajni postopki

območja dediščine

odloki

odprti natečajji

odprti razpisi

odredbe

omejeni natečajji

omejeni razpisi

organizacije na državni ravni

organizacije na lokalni ravni

ovrednoteni deli

ozemeljske vode

podatkovne zbirke

podpore

popularizacija

poselitvena območja

prenos pristojnosti

program izdelave inventarjev

prostorsko planiranje

razpisi

razvojni plani

regionalno planiranje

revitalizacija

smernice

spremljanje in nadzorovanje

stavbna dediščina

tehniška dediščina

topografije

upravna enota

uravnotežen razvoj

urbanistične službe

urbanizem

varstvena politika

varstvo omejeno na fasado

zavarovana območja naravne dediščine

zavarovana območja naselbinske dediščine

zavarovani deli

zbirni register kulturne dediščine

zgodovinski spomin

znanstvene organizacije

аварийни работи

DEF Работи, позволяващи да се преодолее дадена критична ситуация, създаваща опасност за хората или материалните ценности.

TT Група 5 - Намеси
BT изпълнителски дейности
LE emergency repairs (en)
travaux d'urgence (fr)

автономна регионална администрация

DEF За разлика от държавната регионална власт – органи на регионалното самоуправление. (превод)

TT Група 1 - Служители (BG)
BT местни общности
LE regional authority (en)
administration régionale (fr)

автономни общности

DEF Законно избрани териториални органи на властта, притежаващи политическа автономия и законодателна власт, с техните подчинени административни органи. Всяка автономна общност може да включва една или повече провинции. (превод)

TT Група 1 - Служители (BG)
BT местни общности
LE autonomous communities (en)
communautés autonomes (fr)

авторски и сродни права

DEF Права върху даден образ. Отнасят се едновременно до създателите на образа и на представяното произведение и до притежателите на образа и на представяното произведение. (превод)

TT Група 4 - Правна система
BT закони
LE copyright (en)

авторски надзор

USE надзор върху изпълнението

авторско право

DEF Прерогативи, предоставени на автора на духовно произведение. Авторското право съдържа правото да се извлича финансова полза от произведението и морално право (правото на автора да го разпространява, да определя условията на експлоатацията му и да брани целостта му).

TT Група 4 - Правна система
BT закони
LE copyright (en)
droits d'auteur (fr)
droits d'image (CH)|droits de l'image (FR) (fr)

RT дигитални колекции
авторско право
публикации

адаптация на сграда

DEF Приспособяване чрез преустройство на паметник на културата или друга сграда към съвременната жизнена среда с цел възстановяване на тяхната използваемост при възвръщане на оригиналното или установяване на ново подходящо предназначение.

TT Група 5 - Намеси
BT намеса в сграда
LE conversion (en)

административни санкции

DEF Наказателни мерки, които администрацията налага на нарушителите на закона.

TT Група 4 - Правна система
BT предписания за опазване
LE administrative sanctions (en)
sanctions administratives (fr)

администрация

DEF Съвкупността от службите на държавната и местните власти с техните служители.

TT Група 1 - Служители (BG)
NT компетентни органи
публични власти
европейска администрация
държавна администрация
LE administration (en)
administration (fr)

антропологична стойност

DEF Ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на изучаване на антропологията.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT културно - историческа стойност
NT етнографска стойност
LE anthropological interest (en)
intérêt anthropologique (fr)

антропологично наследство

DEF Наследството, свързано с изучаването на човешкия вид в най-широк смисъл.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT наследство
NT етнографско наследство
LE anthropological heritage (en)
patrimoine anthropologique (fr)

ареали

DEF Група от сгради, по принцип разположени в една зона, които са обект на интерес или опазване повече поради тяхното групиране, отколкото като индивидуални структури.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
NT архитектурно - исторически ансамбъл
залесени територии
селски територии
паркове и градини
археологически ансамбъл
местонаходище
археологическа зона
историческа зона
културен пейзаж
забележително място
архитектурен ансамбъл
изоставени индустриални зони
пейзаж
LE areas (en)
espaces (fr)

археолог

DEF Специалист в областта на научното изследване на материалните следи от миналото. Специалист с призната квалификация в областта на теренното издирване, регистрация и разкриване на факти от миналото чрез методите на научната интерпретация.

TT Група 1 - Служители (BG)
TT Група 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT служители
професии
LE archaeologists (en)
archéologues (fr)
RT археологически служби

защита на археологическото наследство
археолог
намеса по археологическото наследство
археологически ансамбъл
археологическо наследство
археологическа карта
архитектурно - строителна археология
археологически парк
урбанистична археология
археологически дейности
музеи на открито
интерпретация на наследството
археологическа зона
археологически материал
археологически предмети
находки

археологическа зона

DEF Територия, за която, независимо дали е защитена или не, може да се очаква, че съдържа археологически останки.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT ареали
LE archaeological areas (en)
zones archéologiques (fr)

RT служби в сферата на културното наследство
археологически служби
служби в сферата на опазването
археологическа зона
исторически паметник
намеса по археологическото наследство
консервация
археологически дейности
архитектурно - строителна археология
урбанистична археология
археологически потенциал
археолог
археологическа карта
защита на археологическото наследство
предписания за опазване

археологическа карта

DEF Археологически дейности, предприети за опознаване на условията за проучване и управление на археологическото наследство в определен периметър.

TT Група 3 - Система за документиране
BT регистри
LE schedule of monuments (en)
atlas du sous-sol archéologique (BE)|carte archéologique (fr)

RT археологически служби
археологическа карта
археолог
защита на археологическото наследство
археологическо наследство
намеса по археологическото наследство
архитектурно - строителна археология
урбанистична археология
археологически ансамбъл
археологическа зона

археологическа стойност

DEF Ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на изучаване на археологията.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT културно - историческа стойност
LE archaeological interest (en)
intérêt archéologique (fr)

археологически ансамбъл

DEF Зони или пространства, включващи един или повече познати археологически обекти, териториално обособени от своите топографски, хронологически или структурни взаимовръзки.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT ареали
LE archaeological landscapes (en)
ensembles archéologiques (fr)

RT археолог
археологически ансамбъл
археологическа карта
защита на археологическото наследство
намеса по археологическото наследство

археологически дейности

DEF Съвкупността от работи, свързани с издирването, проучването, документирането, тълкуването и опазването на археологически обекти.

TT Група 5 - Намеси
BT намеса по археологическото наследство
NT археологически изследвания
археологически разкопки
употреба на детектори за метал

LE archaeological activities (en)
activités archéologiques (fr)

RT доброволци
урбанистична археология
археологически дейности
археолог
архитектурно - строителна археология
интерпретация на наследството
доброволна дейност
свидетелства
археологически останки
намеса по археологическото наследство
археологическа зона
археологически потенциал

археологически изследвания

DEF Дейности, провеждани системно и в съответствие със специфична теренна методика, които имат за цел повишаване на научните познания за археологическото наследство чрез проучването и документирането на даден археологически обект и публикация на резултатите.

TT Група 5 - Намеси
BT археологически дейности
NT архитектурно - строителна археология
LE archaeological evaluation (en)
prospection archéologique (fr)

археологически материал

DEF Всякакъв предмет, структура и проба (от околната среда, датировка и др.) възстановен или открит по време на археологически разкопки. Включва находки намерени на повърхността, както и останки "in situ".

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT движими обекти
NT археологически предмети
LE archaeological materials (en)
matériels archéologiques (fr)

RT археолог
археологически материал
археологически предмети
намеса по археологическото наследство
находки

археологически обект

DEF Всеки терен, съдържащ следи, чието изучаване позволява на археолога да реконструира миналото. Преди да бъде издадено разрешение за строеж в зона, в която се предполага наличието на археологически обект, е уместно да се проучат съответните изисквания.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT забележително място
NT археологически паметник
LE archaeological sites (en)

périmètres protégés (CH)|espaces protégés (fr)
sites évocateurs du passé (CH)|sites archéologiques (fr)
sites archéologiques (fr)

археологически обхождания

DEF Изследване на повърхността или под водата, без разкопаване, имащо за цел проучването или проверката на данните за всякакъв тип исторически или палеонтоложки следи, както и за геоложките елементи, свързани с тях.
TT Група 5 - Намеси
BT намеса по археологическото наследство
LE archaeological evaluation (en)
prospection archéologique (fr)

археологически останки

DEF Следи от човешко присъствие, представляващи интерес за историята и човечеството.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT свидетелства
LE remains (en)
archaeological remains (en)
vestiges (fr)
vestiges archéologiques (fr)
RT свидетелства
археологически останки
разрушаване на наследството
намеса по археологическото наследство
археологически дейности
архитектурно - строителна археология
урбанистична археология

археологически паметник

DEF Обект, който представлява интерес за археологията, достатъчно висок, за да бъде обявен за паметник на културата и да бъдат взети мерки за неговото опазване.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT археологически обект
LE protected archaeological sites (en)
sites archéologiques protégés (fr)

археологически парк

DEF Археологическа зона или група от археологически зони, подготвени за посещения.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT културен пейзаж
LE archaeological parks (en)
parcs archéologiques (fr)
RT археолог
археологически парк
архитектурно - строителна археология
музеи на открито
интерпретация на наследството
урбанистична археология

археологически план

DEF Археологически дейности, предприети за опознаване на условията за проучване и управление на археологическото наследство в определен периметър.
TT Група 5 - Намеси
BT намеса по археологическото наследство
LE archaeological plans (en)
archéologie programmée (fr)

археологически потенциал

DEF Вероятността на дадено място да бъдат разкрити значими археологически данни, които биха могли да бъдат оценени в бъдеще – след провеждане на разкопки, на теренни проучвания и на инвентариране.
TT Група 9 - Основни понятия
BT основни понятия

LE archaeological potential (en)
potentiel archéologique (CH)|potentialité archéologique (fr)
RT археологическа зона
археологически дейности
архитектурно - строителна археология
урбанистична археология
археологически потенциал

археологически предмети

DEF Предмети, открити при археологически разкопки.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT археологически материал
LE archaeological objects (en)
objets archéologiques (fr)
RT археологически предмети
местонаходище
находки
награда за откритие
археолог
археологически материал
намеса по археологическото наследство

археологически разкопки

DEF Разкопки на повърхността, под земята или под водата, които имат за цел да издирят и разкрият всякакъв вид археологически, исторически или палеонтоложки следи, както и геоложките елементи, свързани с тях – активен метод при изследването на археологически артефакти.
TT Група 5 - Намеси
BT археологически дейности
NT спасителни разкопки
програмирани археологически разкопки
археологически сондажи
подводни разкопки
LE archaeological excavations (en)
fouilles archéologiques (fr)

археологически служби

DEF Служби, които – в тясна връзка с националните институции, компетентни в областта на археологията – са натоварени да проучват, защитават, опазват и изявяват националното археологическо наследство.
TT Група 1 - Служители (BG)
BT служби в сферата на културното наследство
LE archaeological services (en)
services archéologiques (fr)
RT археологически служби
археолог
археологическо наследство
археологическа карта
защита на археологическото наследство
намеса по археологическото наследство
архитектурно - строителна археология
урбанистична археология
археологическа зона

археологически сондажи

DEF Специфични разкопки (извършени ръчно или с механични средства), с цел да докажат съществуването, както и да изяснят природата и обхвата на археологическите обекти.
TT Група 5 - Намеси
BT археологически разкопки
LE trial excavations (en)
sondages archéologiques (fr)

археологическо наследство

DEF Археологическото наследство включва съвкупността от материални следи и свидетелства за присъствието и дейността на човека в продължение на столетията (за периодите, предшестващи появата на писмеността, това са и

единствените свидетелства); те стават осезаеми и разбираеми след серия от операции, сред които основната е археологическите разкопки.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT наследство
 LE archaeological heritage (en)
 patrimoine archéologique (fr)
 RT археологически служби
 археологическа карта
 археолог
 защита на археологическото наследство
 археологическо наследство
 намеса по археологическото наследство
 архитектурно - строителна археология
 урбанистична археология
 Съвет на Европа
 културен пейзаж
 наследство
 архитектурно наследство
 архитектурно - строително наследство
 културно наследство

археология

DEF Наука, която систематизирано изучава миналото на базата на информацията и артефакти, получени при теренни и подводни проучвания, разкопки и изследвания.

TT Група 9 - Основни понятия
 BT основни понятия
 NT индустриална археология
 подводна археология
 превантивна археология
 спасителна археология
 урбанистична археология
 архитектурно - строителна археология
 LE archaeology (en)
 archéologie (fr)

архив на наследството

DEF Съвкупността от документи в областта на наследството, независимо от материалния им носител, създадени или придобити от публична организация или частно лице и съхранявани, инвентирани, организирани и опазвани с оглед на тяхното възможно бъдещо използване.

TT Група 3 - Система за документиране
 BT архиви
 LE heritage archives (en)
 archives du patrimoine (fr)
 RT документално наследство
 документация /документиране
 архиви
 архив на наследството

Архивен фонд

USE архиви

архиви

DEF Съвкупност от документи, независимо от материалния им носител, създадени или придобити от публична организация или частно лице и съхранявани, инвентирани, организирани и опазвани с оглед на тяхното възможно бъдещо използване.

TT Група 3 - Система за документиране
 BT документация /документиране
 NT архив на наследството
 документални материали
 LE archives (en)
 archives (fr)
 UF Архивен фонд
 RT документално наследство
 документация /документиране
 архиви
 архив на наследството

архитект

DEF Лице с техническа правоспособност по архитектура, което създава проекти за сгради или за устройство на територии от всякакъв порядък и ръководи тяхната реализация.

TT Група 1 - Служители (BG)
 TT Групе 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
 BT служители
 професии
 NT архитект - консултант
 архитект на свободна практика
 архитект - служител
 архитект - консултант
 архитект на свободна практика
 архитект - служител
 архитект - консултант
 архитект на свободна практика
 архитект - служител
 архитект - консултант
 архитект на свободна практика
 архитект - служител
 LE architects (en)
 architectes (fr)
 RT архитект
 архитектурно наследство
 архитектурно - строително наследство
 намеса в архитектурно - строителен паметник
 видове обучение
 архитектура

архитект - консултант

DEF Архитект, чиято задача е да дава консултации в сферата на своята компетентност.

TT Група 1 - Служители (BG)
 TT Група 1 - Служители (BG)
 TT Групе 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
 TT Групе 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
 BT архитект
 архитект
 архитект
 архитект
 LE architectural consultants (en)
 architectes consultants (fr)

архитект - служител

DEF Архитект, работещ на държавна служба.

TT Група 1 - Служители (BG)
 TT Група 1 - Служители (BG)
 TT Групе 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
 TT Групе 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
 BT архитект
 архитект
 архитект
 архитект
 LE architectes de l'Etat (fr)
 state architects (en)

архитект на свободна практика

DEF Архитект, който упражнява независимо архитектурната професия.

TT Група 1 - Служители (BG)
 TT Група 1 - Служители (BG)
 TT Групе 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
 TT Групе 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
 BT архитект
 архитект
 архитект
 архитект

LE freelance architects (en)
architectes indépendants (CH)|architectes libéraux (fr)

архитектура

DEF Изкуство и наука за проектиране и изграждане на сгради, съоразения и населени места, при което се държи сметка както за естетическите, така и за практическите аспекти.

TT Група 9 - Основни понятия

BT основни понятия

NT контекстуална архитектура

народна архитектура

LE architecture (en)

architecture (fr)

RT специално разрешение за строеж

архитектура

урбанизъм

архитект

архитектурно наследство

архитектурно - строително наследство

намеса в архитектурно - строителен паметник

видове обучение

недвижими по естеството си обекти

архитектурни елементи

градски пейзаж

урбанистична намеса

фасадиизъм

интегриране на съвременна архитектура

архитектурен ансамбъл

DEF Група от сгради, намираща се в специфична територия, за която се счита, че представлява интерес и/или се нуждае от защита и се оценява от гледна точка на общото въздействие на тези сгради, а не като отделни елементи.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

BT ареали

LE ensembles architecturaux (fr)

architectural ensemble (en)

архитектурен резерват

DEF Резерватът е специален режим на опазване, който се установява за групи от недвижими обекти на културното наследство или части от тях, с категория "национално значение". Правилата и наредбите, управляващи този режим, осигуряват най-висока степен на защита.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

BT защитени места

архитектурни елементи

DEF Елементи, които са представлявали интегрална част от археологически, архитектурни, художествени или исторически ценности, преди те да бъдат разрушени.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

BT културни ценности

LE architectural components (en)

éléments d'architecture (fr)

RT недвижими по естеството си обекти

архитектурни елементи

архитектура

архитектурно - исторически ансамбъл

DEF Група от старинни постройки, представляваща архитектурно-исторически интерес, запазила своята кохерентност в градската или селска среда и заслужаваща да бъде съхранена без промени. Ансамблите могат да имат твърде различни пространствени характеристики – от малка островна група, няколко съседни обекта или градски квартал – до цели градове или села.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

BT ареали

NT историческо място на сражение

исторически център

паметник на градинско - парковото изкуство
LE historic sites and monuments (en)
ensembles historiques (fr)

архитектурно - строителна археология

DEF Проучвания относно конструкцията (материали и строителни техники), еволюция и историческо развитие на една сграда, включващо едновременно документални проучвания и физическо изучаване на терена, използвайки археологически техники.

TT Група 5 - Намеси

TT Група 9 - Основни понятия

BT археологически изследвания

археология

LE buildings archaeology (en)

archéologie du bâti (fr)

RT археологически служби

защита на археологическото наследство

архитектурно - строителна археология

урбанистична археология

археолог

музеи на открито

геодезист

археологическо наследство

интерпретация на наследството

кадастрални планове

археологическа карта

програмирани археологически разкопки

намеса по археологическото наследство

археологическа зона

намеса в архитектурно - строителен паметник

археологически дейности

доброволци

свидетелства

археологически останки

досие на паметника

предписания за опазване

доброволна дейност

археологически потенциал

експерт по история на архитектурата

археологически парк

урбанистична намеса

архитектурно проучване

архитектурно - строително наследство

DEF Този вид наследство обхваща паметници (сгради и структури), включително инсталации и декоративни елементи, неразделна част от тези паметници, архитектурни комплекси (в градски извънградски територии) и обекти. Може да включва също традиционна среда и рамката или традиционния контекст на един паметник (охранителна зона); различни сектори (или зони) – градове и исторически квартали в застроените градски и селски територии, които са хомогенни и/или естествено обособими.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

BT наследство

LE architectural heritage (en)

built heritage (en)

patrimoine architectural (fr)

patrimoine construit (CH)|patrimoine bâti (fr)

RT Съвет на Европа

културен пейзаж

наследство

археологическо наследство

архитектурно наследство

архитектурно - строително наследство

културно наследство

архитект

намеса в архитектурно - строителен паметник

видове обучение

архитектура

архитектурно наследство

DEF	Архитектурното наследство обхваща следните недвижими ценности: паметници: всички сгради или структури, представляващи изключителен интерес от историческа, археологическа, художествена, научна, социална или техническа гледна точка, включително инсталациите и декоративните елементи, съставляващи тяхна интегрална част; архитектурни ансамбли: хомогенни групи от сгради (в граска или селска среда), забележителни със своята историческа, археологическа, художествена, научна, социална и/или техническа стойност и достатъчно свързани, за да могат да бъдат топографски определени; забележителни места: комбинирани произведения на човека и природата, частично застрвени и съставлящи в достатъчна степен характерни и хомогенни пространства, за да бъдат топографски определени, забележителни със своята историческа, археологическа, художествена, научна, социална и/или техническа стойност.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	монументално наследство
LE	architectural heritage (en) built heritage (en) patrimoine architectural (fr) patrimoine construit (CH) patrimoine bâti (fr)
RT	Съвет на Европа културен пейзаж наследство археологическо наследство архитектурно наследство архитектурно - строително наследство културно наследство архитект намеса в архитектурно - строителен паметник видове обучение архитектура

архитектурно проучване

DEF	Съвкупността от дейности, предназначени да разширят познанията за архитектурата на дадена сграда или паметник на културата.
TT	Група 5 - Намеси
BT	намеса в сграда
NT	проучване на строеж
LE	architectural research (en) recherche architecturale (fr)
RT	научни институции архитектурно проучване научно изследване разпространение на научни постижения експерт по история на архитектурата архитектурно - строителна археология урбанистична археология

база данни

DEF	Съвкупност от публично достъпни данни по даден специфичен проблем, организирана посредством програми, които позволяват да се извлича информация от базата, да се ползват, въвеждат и променят данните в нея.
TT	Група 3 - Система за документиране
BT	информационни технологии
LE	databases (en) bases de données informatisées (fr)

библиотеки

DEF	Места за съхранение, ползване и консултации на писмени документи - ръкописи, книги, периодични издания и др., както и на материали на аудио-визуални носители.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
BT	културна инфраструктура
LE	libraries (en) bibliothèques (fr)
RT	библиотечно наследство

библиотеки

библиотечно наследство

DEF	Съвкупността от документи, независимо от техния носител, които се съхраняват в библиотеките.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	документално наследство
LE	library heritage (en) patrimoine des bibliothèques (fr)
RT	библиотечно наследство библиотеки

ботаническа стойност

DEF	Ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на изучаване на ботаниката.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	екологична стойност
LE	botanical interest (en) intérêt botanique (fr)

бърза процедура за обявяване

DEF	Процесите, чрез които обект на културното наследство може да получи незабавна юридическа защита.
TT	Група 4 - Правна система
BT	процедура за защита
LE	spotlisting (en) classement d'office (fr)

вандализъм

DEF	Акт на недоброжелателство или умишлено разрушаване, нанасяне на щета или повреждане на произведения на изкуството или други културни ценности.
TT	Група 4 - Правна система
BT	противозаконни действия
LE	vandalism (en) vandalisme (fr)

видове намеси

DEF	Различни видове въздействия върху наследството.
TT	Група 5 - Намеси
NT	опазване изменения консервация реставрация ландшафтна архитектура намеса по археологическото наследство намеса в архитектурно - строителен паметник
LE	intervention types (en) types d'intervention (fr)

видове обучение

DEF	Системи на подготовка на определен вид професионалисти, различаващи се по продължителността на обучението и степента на специализацията, по своя официален и/или задължителен характер, по вида на образователния център и др.
TT	Група 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT	обучение
NT	стажуване обучение в областта на консервацията повишаване на квалификацията специализирано обучение университетско образование професионално обучение
LE	types of training (en) types de formation (fr)
RT	архитект архитектурно наследство архитектурно - строително наследство намеса в архитектурно - строителен паметник видове обучение

архитектура

виза за проектиране

- DEF Документи, издадени от органите по устройство на територията, даващи право на физическо или юридическо лице да извърши промени по сграда, поземлен имот или пейзаж или да разруши строеж. (превод)
- TT Група 4 - Правна система
- BT управление на устройственото развитие
- NT разрешение за строеж
разрешение за събаряне

военно наследство

- DEF Всички ансамбли, сгради, движими обекти, ритуали и традиции, които, взети заедно, документират и илюстрират историята и развитието на военното дело.
- TT Група 2 - Наследство-видове и категории
- BT наследство
- LE military heritage (en)
patrimoine militaire (fr)

вписан предмет

- DEF Движима ценност, представляваща исторически, художествен, научен или технически интерес, който е очевиден, но не и налагащ нейната максимална защита, т.е. класиране. (превод)
- TT Група 2 - Наследство-видове и категории
- BT защитен предмет
- LE registered objects (en)
objets inscrits (fr)

вписана сграда

- DEF Сграда, която представлява исторически, художествен, научен или технически интерес, който е очевиден, но не налага нейното максимално опазване, както при регистрираните. (превод)
- TT Група 2 - Наследство-видове и категории
- BT защитени сгради

вписани елементи

- DEF Елемент, представляващ исторически, художествен, научен или технически интерес, който е очевиден, но не и налагащ неговата максимална защита, т.е. класиране. (превод)
- TT Група 2 - Наследство-видове и категории
- BT защитени елементи
- LE éléments inscrits (fr)
registered elements (en)

вписване на недвижими паметници на културата

- DEF Във Франция – публични или частни сгради или части от тях, които, без да изискват класиране, представляват исторически или художествен интерес, достатъчен, за да бъдат съхранени. Те се вписват в "Допълнителния регистър на историческите паметници" и никакви строителни дейности по тях не могат да бъдат извършвани без съгласие от държавата. (превод)
- TT Група 4 - Правна система
- BT нива на защита
- LE Inscription sur la liste de sauvegarde (BE)|inscription (fr)

временен износ

- DEF Документ, разрешаващ износа от страната на ценности и вещи в рамките на точно определен период от време.
- TT Група 4 - Правна система
- BT защита на движимите паметници
- LE temporary exports (en)
exportations temporaires (fr)

временна защита

- DEF Мерки за временна защита на културни ценности, осигуряващи нейното опазване до провеждане на приетата процедура по обявяване.
- TT Група 4 - Правна система
- BT нива на защита
- LE provisional listing (en)
protection temporaire (fr)

възбрана за продажба

- DEF Актове, забраняващи на едно физическо или юридическо лице да продава даден предмет или имот.
- TT Група 4 - Правна система
- BT прехвърляне на собственост
- LE sale prohibitions (en)
interdictions de cession (fr)

възложител

- DEF Физическо или юридическо лице, което определя програмата за строителните или реставрационните работи, възлага изпълнението им и осигурява финансирането на обекта.
- TT Група 1 - Служители (BG)
- BT служители
- LE contracting authorities (en)
maîtres d'ouvrage (fr)
- RT възложител
финансиране
частно финансиране
публично финансиране

географска информационна система

- DEF Софтуеър, чрез който графичното изображение на дадена територия се обвързва с база данни за нея.
- TT Група 3 - Система за документирани
- BT информационни технологии
- LE geographical information systems (en)
systèmes d'information géographique (fr)

геодезист

- DEF Лице с техническа правоспособност, което описва и представя детайлно в графичен вид повърхността на даден терен, съставяйки карти и планове.
- TT Група 1 - Служители (BG)
- TT Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
- BT служители
професии
- LE surveyors (en)
géomètres (fr)
- RT геодезист
кадастрални планове
архитектурно - строителна археология
урбанистична археология
досие на паметника
предписания за опазване

ГИД

- DEF Лице, което развежда посетителите на дадено, географски лимитирано пространство (паметник, град с неговите околности или конкретен регион) и им представя неговото културно и природно наследство на избран от тях език.
- TT Група 1 - Служители (BG)
- TT Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
- BT служители
професии
- LE tour guides (en)
guides touristiques (CH)|guides-conférenciers (fr)
- RT гид
музеи
изложби

сансибилизация
интерпретация на наследството
културен туризъм
служби в сферата на културното наследство
служби в сферата на опазването
информационни центрове за наследството
места - музеи

глоби

DEF Финансовите наказания, наложени върху физическите или юридическите лица, нарушили закона.
TT Група 4 - Правна система
BT наказателни мерки
LE fines (en)
amendes (fr)

градска ревитализация

DEF Намеса в устройството на цялата територия на един град или на отделна градска зона, която се изразява в подобряване на инфраструктурата, съоръжаването и услугите в тази територия, така че тя да стане по-привлекателна и да се стимулира обитаването ѝ.
TT Група 5 - Намеси
BT урбанистична намеса
LE urban regeneration (en)
revitalisation urbaine (fr)

градска реконструкция

DEF Намеса в определена градска част, изразяваща се в разрушаването на една или повече сгради и построяването на нови на тяхно място.
TT Група 5 - Намеси
BT урбанистична намеса
LE urban renewal (en)
reconstruction urbaine (fr)

градска рехабилитация

DEF Намеса в определена градска част (обикновено в историческия център на града), която има за цел да се подобри състоянието на сградите и градските инфраструктури, като в същото време се запазят традиционните функции на зоната и социалният профил на нейните обитатели.
TT Група 5 - Намеси
BT урбанистична намеса
LE urban renovation (en)
réhabilitation urbaine (fr)

градски пейзаж

DEF Пейзаж, който се характеризира с гъсто и едромашабно застрояване, както и с концентрирана комуникационна инфраструктура.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT културен пейзаж
LE townscapes (en)
paysages urbains (fr)
RT градски пейзаж
урбанистична намеса
архитектура
урбанистично наследство
урбанизъм

групи за натиск

DEF Групи от хора (с или без юридически статус), които имат общи интереси и се стремят да ги наложат с различни средства на публичните власти.
TT Група 1 - Служители (BG)
BT организации
LE pressure groups (en)
groupes d'intérêt (CH)|groupes de pression (FR) (fr)

данък добавена стойност

DEF Данък, налаган върху повечето ценности и стоки.

TT Група 8 - Икономическа и финансова система
BT данъци
LE value added tax (en)
taxe sur la valeur ajoutée (fr)

данък наследство

DEF Данък върху наследените от дадено лице ценности.
TT Група 8 - Икономическа и финансова система
BT данъци
LE rights of succession (en)
droits de succession (fr)

данък продажба

DEF Паричната сума, която съгласно закона трябва да бъде заплатена на държавата при продажбата на някои ценности.
TT Група 8 - Икономическа и финансова система
BT данъци

данъци

DEF Принос към държавния бюджет, който централните и местните органи на управление събират чрез данъчното облагане на лицата, предприятията, стоките и вещите.
TT Група 8 - Икономическа и финансова система
BT икономическа и финансова система
NT наследствени права
данък наследство
данък продажба
данък добавена стойност
LE taxes (en)
impôts (fr)

данъчни облекчения

DEF Анулиране на част от директно дължимия данък на определено лице или организация.
TT Група 8 - Икономическа и финансова система
BT поощрителни мерки
LE tax relief (en)
déductions fiscales (fr)

дарение

DEF Подаряване на определена сума пари или безвъзмездно прехвърляне на правото на собственост върху дадена вещь или имот от едно физическо или юридическо лице на друго.
TT Група 4 - Правна система
BT прехвърляне на собственост
LE donations (en)
donations (fr)

дарение по завещание

DEF Дарение и наследство във вид на пари или вещи и имоти, което се приписва със завещание (обикновено в полза на дадена организация).
TT Група 4 - Правна система
BT прехвърляне на собственост
LE bequests (en)
legs (fr)

дарител

DEF Физическо или юридическо лице, което предоставя финансова помощ за даден културен обект, без пряка полза за себе си.
TT Група 1 - Служители (BG)
BT служители
LE sponsors (en)
mécènes (fr)
RT дарител
спонсорирани

датировка

DEF Определяне на датата или периода на създаване на дадена ценност.
TT Група 5 - Намеси

BT инструменти за намеса
LE dating (en)
datation des biens (fr)

движими обекти

DEF Обекти (предмети), които могат да бъдат премествани и транспортирани без това да нанася ущърб на тяхната среда.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT културни ценности
NT защитен предмет
произведение на изкуството
археологически материал
LE movable objects (en)
objets mobiliers (fr)

движими ценности, публична собственост

DEF Движими ценности, представляващи обществен интерес, които принадлежат на държавата, на общините или на публични учреждения.
TT Група 4 - Правна система
BT публична собственост
NT публични колекции
национално художествено наследство
LE movable public domain (en)
domaine public mobilier (fr)

движимо наследство

DEF Съвкупността от ценности, наследени от миналото, които представляват интерес за историята, изкуството, науката, техниката и могат да бъдат пренасяни (предмети и произведения на изкуството, но не и сгради).
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT наследство
LE movable heritage (en)
patrimoine mobilier (fr)

дейности за сансбилизация

DEF Дейности, които имат за цел да разпространяват знания за наследството и да култивират у гражданите разбиране за неговите ценности, съзнание за неговата значимост и ангажираност с неговата съдба, и същевременно да предлагат на публиката осмислени и качествени развлечения.
TT Група 7 - Популяризиране на наследството
BT сансбилизация
NT кампания за сансбилизация
LE awareness-raising activities (en)
actions de sensibilisation (fr)

деклариране на културен интерес

DEF В Испания – процедура, по която дадена движима или недвижима ценност може да постигне най-високо ниво на защита. (превод)
TT Група 4 - Правна система
BT процедура за защита
LE declaration of cultural interest (en)
déclaration d'intérêt culturel (fr)

декоративни елементи

DEF Недвижими по естеството си съставни елементи от една сграда, които изграждат нейната декорация.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT културни ценности
LE decorative elements (en)
éléments décoratifs (fr)

делегиране на правомощия

DEF Правото и възможността на дадена публична власт да възлага някои от своите правомощия на друга администрация.
TT Група 4 - Правна система
BT компетенции
LE delegation of power (en)

délégations de compétence (fr)

децентрализирана администрация

DEF Администрацията на дадена териториална единица, която се състои от директно избрани органи и назначените от тях служители, представлява юридическо лице и разполага с правомощия и ресурси да управлява публичния сектор директно, но под контрола на държавата.
TT Група 1 - Служители (BG)
BT местни общности
LE local administration (en)
administration décentralisée (fr)

дигитализация

DEF Пренасяне на аналогов документ в дигитален файл, използвайки хардуейър и софтуейър (скенери, фотошоп и др.)
TT Група 3 - Система за документиране
BT информационни технологии
NT дигитални техники
дигитални стандарти
дигитални колекции
LE digitization (en)
numérisation (fr)

дигитални колекции

DEF Съвкупността от съществуващите в дигитализиран вид документи.
TT Група 3 - Система за документиране
BT дигитализация
LE digital collections (en)
fonds numérisés (fr)
RT дигитални колекции
авторско право
публикации

дигитални стандарти

DEF Съвкупността от правила и принципи, отнасящи се до дигитализацията. Тези признати и приети от научната общност норми позволяват установяването на общи техники, материали и разменни формати.
TT Група 3 - Система за документиране
BT дигитализация
LE digitization standards (en)
normes de numérisation (fr)

дигитални техники

DEF Съвкупността от технически средства (скенери, дигитални фотоапарати, софтуейър), позволяващи да се дигитализират аналогови документи: текстове, изображения, звуци.
TT Група 3 - Система за документиране
BT дигитализация
LE digitization techniques (en)
techniques de numérisation (fr)

директиви

DEF В правото на общността – акт, обвързващ страните-членки, за които се отнася.
TT Група 4 - Правна система
BT европейска правна уредба
LE directives (en)
directives (fr)

Директивна план-схема за териториална структура и обемно-пространствено изграждане

USE регулации и механизми за устройствено планиране

дни на отворените врати

DEF Дни, когато по изключение се откриват за посетители някои паметници, които са слабо

известни или трудно достъпни, както и паметници, реставрирани наскоро или със сектори, обикновено недостъпни за публика.

TT Група 7 - Популяризиране на наследството
BT отваряне за публика
LE heritage open days (en)
journées portes ouvertes (fr)

доброволна дейност

DEF Безвъзмездна дейност, извършена от организация или физическо лице.

TT Група 9 - Основни понятия
BT основни понятия
LE voluntary work (en)
bénévolat (fr)

RT финансова помощ
доброволна дейност
доброволни организации
доброволци
археологически дейности
архитектурно - строителна археология
интерпретация на наследството
урбанистична археология

доброволни археологически асоциации

DEF Асоциации, които предоставят на млади доброволци възможността да посветят част от свободното си време на опазването на археологическото или монументалното наследство, като участват в разкопките или в реставрационните работи на конкретни обекти. (превод)

TT Група 1 - Служители (BG)
BT доброволни организации
LE chantiers de bénévoles (fr)
archaeological charitable trusts (en)

доброволни организации

DEF Сдружения, групи или общества, създадени с нестопанска цел и поставящи си специфични задачи.

TT Група 1 - Служители (BG)
BT организации
NT доброволни археологически асоциации
LE voluntary organizations (en)
organismes bénévoles (fr)

RT доброволни организации
доброволци
доброволна дейност

доброволци

DEF Хора или организации, които по собствено желание предоставят услугите си без оглед на финансова или друга награда.

TT Група 1 - Служители (BG)
BT служители
LE volunteers (en)
bénévoles (fr)

RT доброволни организации
доброволци
доброволна дейност
археологически дейности
архитектурно - строителна археология
интерпретация на наследството
урбанистична археология

договор за ползване на публична собственост

DEF Договор, сключен между обществено юридическо лице и юридическо или физическо лице, предоставящ на последното експлоатацията на дадена публична собственост за конкретно определено ползване.

TT Група 4 - Правна система
BT ползване на собственост
LE usufruct (en)
usufruit (FR) (fr)

RT ползвател
култови места
договор за ползване на публична собственост

ДОГОВОР ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

DEF Договор, сключен между народи или институции, за съвместна работа в името на обща цел.

TT Група 9 - Основни понятия
BT сътрудничество
LE co-operative arrangement (en)
protocole d'accord (fr)

документални материали

DEF Материалите, създадени чрез методичното събиране на документи и данни, с цел да се предостави информация както на професионалната, така и на широката публика.

TT Група 3 - Система за документиране
BT архиви
LE documentary material (en)
matériels documentaires (fr)

документално наследство

DEF Съвкупността от документи, независимо от техния носител, които се съхраняват в специализирани учреждения.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT наследство
NT библиотечно наследство
LE documentary heritage (en)
patrimoine archivistique (fr)

RT документално наследство
документация /документиране
архиви
архив на наследството

документационни центрове

DEF Центрове, обслужвани от професионалисти по информатика, където се събират и предоставят за справки документи от различно естество. Документационните центрове рядко са автономни – обикновено те се създават към някоя организация или администрация.

TT Група 3 - Система за документиране
BT документация /документиране
LE record offices (en)
centres de documentation (fr)

документация /документиране

DEF Съвкупност от документи на всякакъв вид носители /Дейността по събиране, анализ, изследване и разпространение на документите.

TT Група 3 - Система за документиране
NT архиви
информационни технологии
периодични доклади
документационни центрове
карти на наследството
документация на наследството
фотодокументация на наследството
досие на паметника
кадастрални планове
унифициран речник на термините

LE documentation (en)
documentation (fr)

RT ИККПРОМ
документация /документиране
консервация
музеи
международно сътрудничество
защитен предмет
опазване
документално наследство
архиви

архив на наследството

документация на наследството

DEF Съвкупността от всички документи, отнасящи се до наследството.

TT Група 3 - Система за документиране

BT документация /документиране

LE heritage documentation (en)

documentation du patrimoine (fr)

досие на паметника

DEF Документно досие, съдържащо монография, както и графични документи за паметника, който е или трябва да бъде поставен под защита. Досието трябва да съдържа също информация за консервационните работи по паметника, за неговата среда и за неговото използване.

TT Група 3 - Система за документиране

BT документация /документиране

LE survey files (en)

dossiers de classement (BE)|dossiers de recensement (fr)

RT защитени сгради

досие на паметника

опазване

защитени елементи

геодезист

предписания за опазване

архитектурно - строителна археология

урбанистична археология

достъпност

DEF Достъпността до дадено място позволява ползването му от всяко лице, което в определен момент, изпитва затруднение поради трайна неспособност (сетивна, двигателна или познавателна, старост ...) или временна (бременност, злополука ...) или поради външни обстоятелства (придружаване на малки деца, детски колички ...).

LE accessibilité (fr)

accessibility (en)

държавен бюджет

DEF Средствата, изразходвани от държавата за услуги, с които частният сектор не е ангажиран.

TT Група 8 - Икономическа и финансова система

BT публично финансиране

LE public expenditure (en)

budget public (fr)

държавна администрация

DEF Съвкупността от държавните органи, обхващаща министерствата и техните подразделения (служби, бюра, учреждения и други ведомства), които упражняват правомощията си на национално ниво.

TT Група 1 - Служители (BG)

BT администрация

NT централна администрация

държавни органи на местно ниво

министерства

местни общности

консултативен съвет

органи по регионално развитие и планиране

служби в сферата на културното наследство

служби по устройство на територията

общност на наследството

история на архитектурата

LE national administration (en)

administration de l'Etat|administration fédérale (BE) (fr)

държавна собственост

DEF Блага, обикновено земя или сгради, собственост на държавата.

TT Група 4 - Правна система

BT публична собственост

LE state property (en)

propriété de l'Etat (fr)

държавна такса

DEF Паричната сума, която съгласно закона трябва да бъде заплатена на държавата при подписването на някои документи.

TT Група 8 - Икономическа и финансова система

BT икономическа и финансова система

LE legal registration fees (en)

droits d'enregistrement (BE)|frais d'enregistrement (fr)

държавни органи на местно ниво

DEF Местни служби, които са натоварени да провеждат националната политика, и се управляват от представители на централната власт.

TT Група 1 - Служители (BG)

BT държавна администрация

държавно подпомагане

DEF Отпускане на средства от държавата, често като допълнение към основния източник за финансиране, за реализацията на дадена мисия или специфичен проект.

TT Група 8 - Икономическа и финансова система

BT публично финансиране

LE grant aid (en)

subventions de l'Etat (fr)

RT сдружения за опазване на наследството

консервация

държавно подпомагане

държавно финансиране

държавно финансиране

DEF Средствата, които държавата изразходва за реализацията на конкретен проект.

TT Група 8 - Икономическа и финансова система

BT публично финансиране

NT пряка държавна помощ

LE state aid (en)

aides publiques (fr)

RT сдружения за опазване на наследството

консервация

държавно подпомагане

държавно финансиране

европейска администрация

DEF Съвкупността от административните служби на Европейския съюз.

TT Група 1 - Служители (BG)

BT администрация

LE european administration (en)

administration européenne (fr)

RT европейска администрация

европейско сътрудничество

Европейска конференция на министрите, отговарящи за устройството на територията

DEF Европейската конференция на министрите, отговарящи за устройството на територията (CEMAT) към Съвета на Европа, обединява представители на държавите – членки на Съвета на Европа в следването на една обща цел: устойчивото териториално развитие на Европейския континент.

TT Група 1 - Служители (BG)

TT Група 1 - Служители (BG)

BT Съвет на министрите

Съвет на министрите

LE Conférence européenne des ministres responsables de l'aménagement du territoire (fr)

Council of Europe Conference of Ministers Responsible for Spatial/Regional Planning (en)

европейска правна уредба

DEF	Документи или процедури, използвани като средство за правна организация и контрол, които имат силата на закон за европейските институции.
TT	Група 4 - Правна система
BT	правна уредба
NT	решения директиви регулации препоръки
LE	European legal instruments (en) instruments légaux communautaires (fr)
RT	Европейски съюз европейска правна уредба

Европейски дни на наследството

DEF	Инициатива на Съвета на Европа от 1991г., реализирана съвместно с Европейския съюз под мотото "Европа, общо наследство". Целта на Дните е да приобщи публиката към ценностите на европейското наследство и към важността на неговото опазване. Основната проява на Дните е отварянето за публика на паметници, които обикновено са недостъпни.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
BT	отваряне за публика
LE	european heritage days (en) Journées Européennes du Patrimoine (fr)

европейски институции

DEF	Общ термин, посочващ съвкупността от европейски органи и по-точно Европейския съюз и Съвета на Европа.
TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	международни организации
NT	Европейски съюз Съвет на Европа
LE	european institutions (en) institutions européennes (fr)
RT	европейски институции културно сътрудничество европейско сътрудничество

Европейски съюз

DEF	Европейският Съюз (ЕС) е създаден след края на Втората Световна война. От май 2004 Европейският съюз наброява 25 държави - членки. В подготовка е приемането на други страни - кандидатки. Европейският съюз не е нова държава, заместваща съществуващи държави, нито е сравним с други международни организации. Държавите - членки делегират част от суверенитета си на общи институции, които защитават интересите на целия Съюз по въпроси от общ интерес. Всички решения и процедури се опират на основни договори, ратифицирани от държавите - членки. Основните цели на Съюза са: установяването на европейско гражданство (основни права; право на свободно придвижване; граждански и политически права); развитието на едно свободно пространство, сигурност и справедливост (сътрудничество в областта на правосъдието и на вътрешните работи); повишаване на икономическия и социалния прогрес (вътрешен пазар; единна европейска парична единица - евро; създаване на работни места; регионална политика; опазване на околната среда); утвърждаване на ролята му на международната сцена (външна политика и обща сигурност). Функционирането на ЕС, което почива на принципа на законовите правила, е осигурено от пет институции, всяка от които има своята специфична роля: Европейски парламент (избран от народите на държавите - членки); Европейска комисия (изпълнителен орган, притежаващ и
-----	--

правото на законодателна инициатива); Съд (гарантира спазването на законите); Сметна палата (осигурява правилното управление и преценява бюджета на Европейския съюз).

TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	европейски институции
LE	European Union (en) Union européenne (fr)
RT	Европейски съюз европейска правна уредба европейско сътрудничество

европейско сътрудничество

DEF	Съвместна работа на индивиди или групи за постигането на общи цели в географското пространство, определено като съвременна Европа.
TT	Група 9 - Основни понятия
BT	сътрудничество
LE	european co-operation (en) coopération européenne (fr)
RT	европейска администрация европейско сътрудничество европейски институции културно сътрудничество Европейски съюз

ЕКОЛОГИЧНА СТОЙНОСТ

DEF	Ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на изучаване на екологията.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	културно - историческа стойност
NT	ботаническа стойност
LE	ecological interest (en) intérêt écologique (fr)

експерт

DEF	Лице, притежаващо специални познания и висока компетентност в определена област.
TT	Група 1 - Служители (BG)
TT	Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT	служители професии
LE	experts (en) experts (fr)

експерт по история на архитектурата

DEF	Експерт в областта на изучаване на историята и развитието на архитектурата и анализ на сградите.
TT	Група 1 - Служители (BG)
TT	Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT	служители професии
LE	architectural historians (en) historiens de l'architecture (fr)
RT	експерт по история на архитектурата архитектурно - строителна археология архитектурно проучване урбанистична археология

експертен комитет

DEF	Група от лица или организации, компетентни да дават мнения и съвети в определена област върху дадена тема.
TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	консултативен орган
LE	comités d'experts (fr) expert committees (en)

ЕКСПОЛИО

DEF	Всяко действие или бездействие по отношение на дадена ценност от испанското културно наследство, водещо до загуба на някое или на
-----	---

всички нейни качества, до нейното разрушаване или до възпрепятстване на нейните социални функции. (превод)

TT Група 4 - Правна система
 BT противозаконни действия
 LE plundering (en)
 spoliation (fr)

етнографска стойност

DEF Ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на изучаване на етнографията.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT антропологична стойност
 LE ethnographic interest (en)
 intérêt ethnographique (fr)

етнографско наследство

DEF Част от антропологичното наследство – движими и недвижими обекти и всички познания и дейности, които са или са били изключителен изразител на традиционната култура от материална, социална и духовна гледна точка.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT антропологично наследство
 LE ethnographic heritage (en)
 patrimoine ethnographique (fr)

живописна стойност

DEF Ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на тяхната живописна природа.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT културно - историческа стойност
 LE picturesque interest (en)
 intérêt pittoresque (fr)

забележително място

DEF Пространство – комбинация от творения на природата и човека – частично застроено и достатъчно характерно и хомогенно, за да бъде топографски обособено, което представлява забележителен интерес за историята, археологията, изкуството, науката, техниката и обществото.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT ареали
 NT археологически обект
 историческо поселение
 застроена територия
 природни местности
 защитени места
 място на корабкрушение
 LE sites (en)
 sites (fr)

забрана за износ

DEF Забрана върху износа от страната на определени ценности и вещи.

TT Група 4 - Правна система
 BT защита на движимите паметници
 LE export ban (en)
 interdiction d'exportation (fr)

RT произведение на изкуството
 забрана за износ
 разрешение за износ
 незаконен трафик
 кражба на произведения на изкуството
 защитен предмет

заеми

DEF Парични суми, обикновено отпуснати на дадена организация или лице срещу определена лихва.

TT Група 8 - Икономическа и финансова система
 BT финансиране
 LE loans (en)
 prêts (fr)

ЗАКОНИ

DEF Правила, създавани от законодателството (или от обичайното право – в Обединеното кралство), които една държава или една общност утвърждава като ръководещи за действията на своите граждани или членове и чието задължително прилагане може да постига чрез санкции.

TT Група 4 - Правна система
 BT национална правна уредба
 NT законодателство за устройство на територията
 законодателство в областта на наследството
 наследствени права
 авторски и сродни права
 авторско право
 интелектуална собственост
 заповед
 Търговски закон
 LE laws (en)
 lois (fr)

законодателство в областта на наследството

DEF Сборник от закони и правилници, прилагащи се в областта на наследството.

TT Група 4 - Правна система
 BT закони
 LE heritage legislation (en)
 législation du patrimoine (fr)

законодателство за устройство на територията

DEF Законови правила и нормативи, отнасящи се за контрола върху устройството на територията.

TT Група 4 - Правна система
 BT закони
 LE planning laws (en)
 règlements d'urbanisme (CH)|Code bruxellois de l'aménagement du territoire (BE)|code de l'urbanisme (FR)|Code wallon de l'aménagement du territoire, de l'urbanisme, du patrimoine et de l'énergie (BE) (fr)

RT законодателство за устройство на територията
 урбанизъм

залесени територии

DEF Разпоредбите за залесените територии целят да осигурят опазването и управлението на горите и горските земи.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT ареали
 LE wooded areas (en)
 lieux plantés d'arbres (BE)|espaces boisés (fr)

занаяти

TT Групе 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации

NT строителни професии
 професии в областта на наследството
 традиционни професии

LE skills (en)
 métiers (fr)

занаятчия

DEF Лице, което упражнява дадено изкуство или дейност чрез ръчно изпълнение или по неиндустриален начин, придавайки по този начин индивидуален характер на своите произведения.

TT Групе 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации

BT професии
 LE craftsmen (en)
 artisans (fr)

заповед

DEF Документ, издаден от компетентен административен орган, с който се нарежда

на дадено физическо или юридическо лице да предприеме определени задължителни мерки или да преустанови дадени незаконни действия.

TT Група 4 - Правна система
 BT закони
 LE orders (en)
 arrêtés (fr)

застроена територия

DEF Терен или територия за застрояване (изграждане на нови или разширение на съществуващи сгради).

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT забележително място
 LE sites bâtis (fr)
 built up areas (en)
 sites construits (CH)|sites bâtis (fr)

защита

DEF Съвкупността от процедури и документи, осигуряващи съхранението на една културна ценност.

TT Група 4 - Правна система
 BT управление на наследството
 NT защитени ценности
 нива на защита
 процедура за защита
 юридическа защита на пейзаж
 инспекторат за паметниците на културата
 специално разрешение за намеса
 предписания за опазване
 защита на археологическото наследство
 защита на недвижими ценности
 защита на движимите паметници

LE protection (en)
 protection (fr)

UF юридическа защита

защита на археологическото наследство

DEF Съвкупността от специфични мерки за опазването на културните следи от миналото, независимо дали се намират над земята, под земята или под водата.

TT Група 4 - Правна система
 BT защита
 NT разрешение за разкопки
 надзор върху разкопките

LE protection of archaeological heritage (en)
 protection du patrimoine archéologique (fr)

RT археологически служби
 защита на археологическото наследство
 археолог
 архитектурно - строителна археология
 археологическо наследство
 урбанистична археология
 археологическа карта
 намеса по археологическото наследство
 археологически ансамбъл
 археологическа зона
 предписания за опазване

защита на движимите паметници

DEF Защитата на движимите ценности и произведения на изкуството чрез законодателни мерки.

TT Група 4 - Правна система
 BT защита
 NT забрана за износ
 разрешение за износ
 временен износ

LE protection of movable objects (en)
 protection des biens mobiliers (fr)

RT защита на движимите паметници

защита на недвижими ценности

DEF Съвкупността от специфични мерки за защита на недвижимото културно наследство, осигуряващи неговото опазване in situ (виж "защитени ценности").

TT Група 4 - Правна система
 BT защита
 NT защитени територии
 LE protection of immovable objects (en)
 protection de biens immobiliers (fr)

защитен предмет

DEF Предмет, който представлява интерес за историята, изкуството, науката и техниката, достатъчен, за да бъдат взети мерки за неговата защита и опазване.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT движими обекти
 NT регистриран предмет
 вписан предмет

LE listed objects (en)
 objets classés (fr)
 protected objects (en)
 objets protégés (fr)

RT защитен предмет
 документация /документиране
 опазване
 забрана за износ
 незаконен трафик

защитени елементи

DEF Елементи, които притежават историческа, художествена, научна или техническа стойност, достатъчна, за да бъдат взети мерки за тяхната защита и опазване. (превод)

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT културни ценности
 NT регистрирани елементи
 вписани елементи

LE listed elements (en)
 protected elements (en)
 éléments protégés (fr)
 éléments classés (fr)

RT защитени елементи
 досие на паметника
 опазване

защитени места

DEF Места, представляващи интерес за историята, изкуството, науката или техниката, който е достатъчно висок, за да бъдат взети мерки за тяхната защита и опазване. (превод)

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT забележително място
 NT архитектурен резерват
 обекти - световно наследство

LE protected sites (en)
 sites protégés (fr)

RT ЮНЕСКО
 културен пейзаж
 защитени територии
 природни местности
 защитени места
 периодични доклади
 индикативна листа
 ИКОМОС
 международно сътрудничество
 опазване
 предписания за опазване

защитени сгради

DEF Сграда, която представлява интерес за историята, изкуството, науката и техниката, достатъчен, за да бъдат взети мерки за нейната защита и опазване. (превод)

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT постройка
 NT вписана сграда
 регистрирана сграда

LE protected buildings (en)
 bâtiments protégés (CH)|édifices protégés (fr)

RT защитени сгради
досие на паметника
опазване

защитени територии

DEF Зони, които представляват исторически,
художествен, научен или технически интерес –
достатъчно висок, за да се вземат мерки за тяхната
защита и опазване.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

TT Група 4 - Правна система

BT културен пейзаж

защита на недвижими ценности

NT опазвани урбанизирани зони

охранителна зона на единичен паметник на
културата

поземлен имот

зони за опазване на архитектурното, урбанистично
и ландшафтно наследство

зони със специфична научна стойност

опазвани урбанизирани зони

охранителна зона на единичен паметник на
културата

поземлен имот

зони за опазване на архитектурното, урбанистично
и ландшафтно наследство

природни зони със специфична научна стойност

опазвани урбанизирани зони

охранителна зона на единичен паметник на
културата

поземлен имот

зони за опазване на архитектурното, урбанистично
и ландшафтно наследство

зони със специфична научна стойност

опазвани урбанизирани зони

охранителна зона на единичен паметник на
културата

поземлен имот

зони за опазване на архитектурното, урбанистично
и ландшафтно наследство

природни зони със специфична научна стойност

LE protected areas (en)

conservation areas (en)

espaces protégés (fr)

RT ЮНЕСКО

културен пейзаж

защитени територии

природни местности

защитени места

периодични доклади

индикативна листа

опазване

предписания за опазване

защитени ценности

DEF Ценности, които представляват интерес за
историята, изкуството, науката или техниката в
степен, достатъчна, за да се предприемат мерки за
тяхната защита и опазване. Движимите ценности
придобиват статут на "паметник на културата",
когато са инвентирани.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

TT Група 4 - Правна система

BT културни ценности

защита

NT регистрирани паметници на културата

регистрирани паметници на културата

LE protected property (en)

biens protégés (fr)

UF паметници на културата

RT защитени ценности

защитено наследство

опазване

защитено наследство

DEF Сгради, предмети или места, представляващи
достатъчно висок интерес за историята, изкуството,
науката или техниката, за да бъдат взети мерки
за тяхната юридическа защита и опазване. (виж
"защитени ценности")

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

BT наследство

LE protected heritage (en)

patrimoine protégé (fr)

RT защитени ценности

защитено наследство

опазване

зони за опазване на архитектурното, урбанистично и ландшафтно наследство

DEF Договорни процедури между държавата и една или
повече общини, даващи възможност да се отчете
архитектурното и урбанистично наследство и
пейзажа в градоустройствените документи. (превод)

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

TT Група 4 - Правна система

TT Група 4 - Правна система

BT защитени територии

защитени територии

защитени територии

защитени територии

зони със специфична научна стойност

DEF

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

TT Група 4 - Правна система

BT защитени територии

защитени територии

LE zones naturelles d'intérêt écologique, floristique et
faunistique (fr)

sites of special scientific interest (en)

landscape heritage protection zones (en)

изкуствовед

DEF Експерт в областта на историята и теченията в
изкуството и на развитието на художествените
техники.

TT Група 1 - Служители (BG)

TT Група 6 - Професионално обучение, занаяти и
квалификации

BT служители

професии

LE art historians (en)

historiens d'art (fr)

RT изкуствовед

консерватор

консервация

изложби

DEF Публично представяне на обекти с културна
стойност, обясненията за които помагат на
посетителите да открият и опознаят културното
наследство.

TT Група 7 - Популяризиране на наследството

BT културни прояви

LE exhibitions (en)

expositions (fr)

RT гид

музеи

изложби

сансибилизация

интерпретация на наследството

изменения

DEF Модификация на характерните особености на
съществуваща част от културна ценност или нейни
елементи, в следствие на съзнателна намеса.

TT Група 5 - Намеси

BT видове намеси

NT разрушаване на наследството
LE alterations (en)
réhabilitation (fr)
altérations (fr)

изооставена сграда

DEF Сграда или съоръжение, чието използване е преустановено.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT постройки
LE disused buildings (en)
bâtiments désaffectés (CH)|édifices désaffectés (fr)

изооставени индустриални зони

DEF Промяната на предназначението и адаптацията на индустриалното наследство за съвременно ползване претърпява значително развитие през последните трийсет години, различни инициативи бяха предприети в „изооставените пространства“ вследствие на дълбоките икономически промени през XX век и на изчезването на многобройни промишлени дейности. Тези празни места, оставени свободни, често разположени в предградията, са преустроени в лесно достъпни културни, художествени и социални пространства.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT ареали
LE friches industrielles (fr)
brownfield sites (en)

ИЗПЪЛНИТЕЛ

DEF Физическо или юридическо лице, което е натоварено от възложителя да изготви проекта за определени работи и да контролира тяхното изпълнение, да ръководи и предлага тяхното приемане, както и тяхното узаконяване.
TT Група 1 - Служители (BG)
BT служители
LE contractors (en)
maîtres d'œuvre (fr)
RT изпълнител
намеса в сграда

изпълнителски дейности

DEF Всякакъв вид намеса, свързана със строителството или реставрацията на дадена сграда или съоръжение.
TT Група 5 - Намеси
BT намеса в архитектурно - строителен паметник
NT устройствени работи
аварийни работи
работи по поддържането
реконструкция
реставрационни работи
незаконни работи
LE works (en)
travaux (fr)

изява на наследството

DEF Програма за действия от различно естество, които са насочени както към най-доброто представяне на обектите от наследството в тяхната среда, така и към запознаването на публиката с тях; те имат за цел социализацията на наследството и баланса между културните и икономическите му измерения като значителен обществен ресурс.
TT Група 7 - Популяризиране на наследството
BT сансбилизация
LE heritage enhancement (en)
mise en valeur du patrimoine (CH)|politique de mise en valeur (FR) (fr)

ИККРОМ

DEF Междуправителствена организация, активен партньор на ЮНЕСКО. Единствената институция

със световен мандат да подпомага опазването както на движимото, така и на недвижимото наследство във всички негови форми. Осигурява експертна оценка, организира обучение на специалисти, стреми се да подобри качеството на опазването и полага усилия да издигне съзнанието на хората по отношение стойностите на наследството.

TT Група 1 - Служители (BG)
BT международни организации
LE ICCROM (en)
ICCRUM (fr)
RT ИККРОМ
документация /документиране
консервация
музеи
международно сътрудничество

ИКОМОС

DEF Международен неправителствен орган, основан през 1965, като резултат от международното приемане на Хартата за консервация и реставрация на паметниците на културата и тяхната среда. ИКОМОС, Международният съвет за паметниците на културата, е главният съветник на ЮНЕСКО в областта на опазването и защитата на паметниците и на забележителните места. Стреми се да установи международни норми за опазването, реставрацията и управлението на културната среда, да поощрява приемането и прилагането на международните конвенции за опазването и популяризирането на архитектурното наследство и да създаде международна мрежа от професионалисти и специалисти в областта на опазването.
TT Група 1 - Служители (BG)
BT международни организации
LE ICOMOS (en)
ICOMOS (fr)
RT ИКОМОС
природни местности
защитени места
международно сътрудничество

икономическа и финансова система

DEF Съвкупността от термини, свързани с икономическите и финансови дейности.
TT Група 8 - Икономическа и финансова система
NT обезщетение
финансов контрол
финансова несъстоятелност
финансиране
осигуряване
държавна такса
награда за откритие
данъци
поощрителни мерки
LE economic and financial systems (en)
système économique et financier (fr)
RT министерство, отговарящо за финансите
икономическа и финансова система

имплицитна защита

DEF Пълно, ненуждаещо се от регламентация съгласие за необходимостта от защита и опазване на безспорен паметник на културата, чиято стойност не се нуждае от доказване.
TT Група 4 - Правна система
BT нива на защита
LE implicit protection (en)
protection implicite (fr)

индикативна листа

DEF Комитетът изисква всяка държава-членка да му предостави предварителен (индикативен) списък

	на паметниците, които страната предвижда да номинира за включване в Списъка на световното наследство през следващите пет до десет години. Този предварителен списък представлява "Инвентарът" (чл.11 от Конвенцията за Световното културно и природно наследство) на културните и природни ценности, разположени на територията на всяка страна-членка и заслужаващи да бъдат вписани в Листата на световното наследство. Целта на Индикативната листа е да даде възможност на Комитета за световно наследство да оцени във възможно най-широк контекст "изключителната универсална стойност" на всяка предложена ценност.	културата (проучвания, проекти за консервация и реставрация и за строителни намеси).	
TT	Група 3 - Система за документиране	TT	Група 4 - Правна система
BT	Листа на световното наследство	BT	защита
LE	tentative list (en) liste indicative (fr)	LE	listed building control (en) inspection des monuments historiques (fr) statutory protection (en) protection légale (fr)
RT	ЮНЕСКО културен пейзаж защитени територии природни местности защитени места периодични доклади индикативна листа Комитет за световно наследство международно сътрудничество		
индустриална археология		инструменти за намеса	
DEF	Онази част от археологията, която борави със специализираното изучаване на останките от индустриални ценности като част от наследството, свързано с индустриалното производство.	DEF	Всичко, което се използва за извършване на преки и непреки действия върху обекти на наследството.
TT	Група 9 - Основни понятия	TT	Група5 - Намеси
BT	археология	NT	оценка на въздействието върху околната среда предварителни проучвания надзор върху изпълнението техническа помощ датировка научно изследване
LE	industrial archaeology (en) archéologie industrielle (fr)	LE	intervention tools (en) outils d'intervention (fr)
RT	индустриално наследство индустриална археология		
индустриална стойност		интегрирана консервация	
DEF	Ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на изучаване на история на индустрията и индустриалната археология.	DEF	Подход, осигуряващ жизнеността, използването и адаптирането към нуждите на обществото на един паметник или забележително място, представляващи част от дадена среда – природна или създадена от човека (CE).
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории	TT	Група5 - Намеси
BT	културно - историческа стойност	BT	консервация
LE	industrial interest (en) intérêt industriel (fr)	LE	integrated heritage conservation (en) conservation intégrée du patrimoine (fr)
индустриално наследство		интегриране на съвременна архитектура	
DEF	Всички ансамбли, сгради, подвижни обекти и know-how, които взети заедно документират и илюстрират историята и развитието на индустриалния отрасъл.	DEF	Включване на ново застрояване в по-стара застроена среда.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории	TT	Група5 - Намеси
BT	наследство	BT	намеса в сграда
LE	industrial heritage (en) patrimoine industriel (fr)	LE	integration of contemporary architecture (en) intégration de l'architecture contemporaine (fr)
RT	индустриално наследство индустриална археология	RT	интегриране на съвременна архитектура архитектура
инспектиране		интелектуална собственост	
DEF	Процесите и процедурите, свързани с огледа, контрола и наблюдението на провежданите намеси по обекти на наследството.	DEF	Съвкупността от материални и морални права, на които е титуляр авторът на едно произведение (литературно, художествено или научно).
TT	Група5 - Намеси	TT	Група 4 - Правна система
BT	надзор върху изпълнението	BT	закони
LE	vérification des travaux (fr) inspection (en)	NT	право на интелектуална собственост
UF	приемателна комисия	LE	intellectual property (en) propriété intellectuelle (fr)
инспекторат за паметниците на културата		интелектуално наследство	
DEF	Инспекционната дейност се провежда от оторизирани държавни органи, които дават становища по опазването на паметниците на	DEF	Част от наследството, отнасяща се до човешките интелектуални и духовни дейности. Включва изключителни културни, художествени и научни постижения, както и такива, свързани с националната културна идентичност, като музиката и литературата.
		TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
		BT	наследство
		LE	intangible heritage (en) patrimoine immatériel (fr) intellectual heritage (en) patrimoine intellectuel (fr)
		интерпретация на наследството	
		DEF	Различни дейности, целящи изтъкване на ролята и значението на културно-историческото наследство чрез съвременната му интерпретация, за да се да издигне общественото съзнание и опазването на наследството да стане по-ефективно.
		TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
		BT	сансибилизация

LE	heritage interpretation (en) interprétation du patrimoine (fr)
RT	доброволци интерпретация на наследството археологически дейности информационни центрове за наследството архитектурно - строителна археология места - музеи урбанистична археология доброволна дейност гид музеи изложби сансибилизация археолог археологически парк музеи на открито служби в сферата на културното наследство служби в сферата на опазването

информационен обмен

DEF	Сътрудничество между институциите, органите и индивидите, състоящо се в достъпа или в размяната на информация за наследството.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
BT	популяризиране на наследството
LE	information exchange (en) échanges d'information (fr)

информационна кампания

DEF	Кампания за запознаване на публиката с пълнотата и богатството на културното наследство, с четите, които то е понесло, с опасностите, които го застрашават и с аргументите за необходимостта от неговото опазване – културни, икономически и социални.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
BT	сансибилизация
LE	information campaigns (en) campagnes d'information (fr)

информационна мрежа

DEF	Обвързаност на различни организации и лица с цел сътрудничество при събирането на документи и/или данни, при обработката им и при тяхната трансформация, разпространение или предоставяне. Това сътрудничество може да бъде повече или по-малко формално и да покрива различни функции в документационната верига.
TT	Група 3 - Система за документиране
BT	информационни технологии
NT	информационна мрежа на наследството
LE	information networks (en) réseaux d'information (fr)

информационна мрежа на наследството

DEF	Специализирани органи, документационни центрове или библиотеки, които имат общи цели в областта на културното наследство и си сътрудничат за нейното профилирано събиране, поддържане и разпространение.
TT	Група 3 - Система за документиране
BT	информационна мрежа
LE	heritage information networks (en) réseaux d'information sur le patrimoine (fr)

информационни технологии

DEF	Приложение на научните знания в решенията за информационните техники, продукти и системи, чрез което се осигурява създаването, съхраняването и използването на информацията. (превод)
TT	Група 3 - Система за документиране
BT	документация /документиране
NT	географска информационна система

	информационна мрежа база данни дигитализация
LE	information technology (en) technologies de l'information (fr)

информационни центрове за наследството

DEF	Центрове, разположени в исторически ансамбли, забележителни места, резервати, паркове и др., в които посетителите могат да бъдат приети и информирани, като им бъдат предложени различни форми на запознаване с обекта.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
BT	културна инфраструктура
LE	heritage interpretation centres (en) centres d'interprétation du patrimoine (fr)
RT	служби в сферата на културното наследство служби в сферата на опазването културно - историческа стойност наследство културно наследство консервация информационни центрове за наследството места - музеи политика в областта на наследството гид интерпретация на наследството

историк

DEF	Експерт в областта на историята.
TT	Група 1 - Служители (BG)
TT	Групе 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT	служители професии
LE	historians (en) historiens (fr)
RT	историк

историческа зона

DEF	Обособима структура от селищна, извънселищна територия, част от акватория или различни комбинации от тях, наситена със свидетелства за културата или историята на една или няколко исторически епохи.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	ареали
LE	historic areas (en) zones d'intérêt historique (fr)

историческа инсценизация

DEF	Историческа постановка с участието на публиката, която се осъществява под формата на анимация, игра или театрално представление и възстановява контекста на конкретно историческо събитие, за да улесни неговото разбиране.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
BT	културни прояви
LE	re-enactments (en) reconstitutions historiques (fr)

историческа стойност

DEF	Ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на изучаване на историята.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	културно - историческа стойност
LE	historic interest (en) intérêt historique (fr)

исторически места

DEF	Места, които са съхранени или запазени заради обвързаността им с конкретно историческо събитие, традиция или известна личност.
LE	commemorative sites (en) lieux de mémoire (fr)

исторически паметник

- DEF Всяка постройка, произведение на изкуството, съоръжение или инсталация –обект на опазване заради своята историческа или естетическа стойност и във Франция юридически защитени от специална законодателна уредба. (превод)
- TT Група 2 - Наследство-видове и категории
- BT паметник на културата
- RT служби в сферата на културното наследство
служби в сферата на опазването
исторически паметник
археологическа зона
консервация

исторически сгради

- DEF Сгради или паметници, достъпни за публиката – обикновено отговорността за тях се носи от обществени органи, местни администрации или доброволни организации, като например Стоунхендж, но могат да бъдат и частна собственост.
- TT Група 2 - Наследство-видове и категории
- BT постройки
- LE bâtiments historiques (CH)|édifices historiques (fr)
historic properties (en)

исторически център

- DEF Ядрото на старинен град, който е продължил да се развива. В някои случаи историческият център на един град се свежда до няколко символични паметника, а в други той може да съвпада с почти цялата градска територия. Това съвременно понятие може да бъде отнесено към твърде различни явления, особено в случая с големите градове, преминали през множество исторически периоди, от които са запазени само фрагментирани останки – в този случай кварталите от XIX в. могат с пълно основание да бъдат считани за исторически.
- TT Група 2 - Наследство-видове и категории
- BT архитектурно - исторически ансамбъл
- LE historic centres (en)
centres historiques (CH)|centres villes historiques (FR)
(fr)
- RT исторически център
урбанизъм
урбанистична намеса
културен туризъм

историческо място на сражение

- DEF Място на военен сблъсък, от който може да има запазени следи (окопи, бункери, ями отснаряди и др.) – в него обикновено са открити едно или повече паметни места, свидетелства или монументи.
- TT Група 2 - Наследство-видове и категории
- BT архитектурно - исторически ансамбъл
- LE battlefields (en)
champs de bataille (fr)

историческо поселение

- DEF Мястото, избрано за основаването на един град или за установяването на група хора.
- TT Група 2 - Наследство-видове и категории
- BT забележително място
- LE historic settlements (en)
sites d'établissement (CH)|sites de peuplement (FR)
(fr)

история

- DEF Изучаване на миналото, на събитията и човешката дейност.
- TT Група 9 - Основни понятия
- BT основни понятия
- LE history (en)
histoire (fr)

история на архитектурата

- DEF Историята на развитие на архитектурата и на анализа на сградите.
- TT Група 1 - Служители (BG)
- BT държавна администрация
- LE histoire de l'architecture (fr)
history of architecture (en)

история на изкуството

- DEF История на визуалните изкуства като живопис, скулптура и архитектура.
- TT Група 9 - Основни понятия
- BT основни понятия
- LE art history (en)
histoire de l'art (fr)

ИЮСН

- DEF Консултативен орган на ЮНЕСКО за природното наследство. IUCN, Световният съюз по консервация, е глобален алианс за консервация и опазване на околната среда. Обединява правителства и национални агенции, както и национални и международни неправителствени организации, занимаващи се с проблемите на околната среда. Неговата мисия е да поощрява и подпомага различните сдружения по света в опазването на интегритета и многообразието на природата и да осигурява правилното и екологически трайно ползване на природните ресурси.
- TT Група 1 - Служители (BG)
- BT международни организации
- LE IUCN (en)
IUCN (fr)
- RT ИЮСН
международно сътрудничество

кадастрални планове

- DEF Картографско представяне на националната територия, в което са отразени както границите на отделните имоти, така и държавните, административно-териториалните и землищните граници.
- TT Група 3 - Система за документиране
- BT документация /документиране
- LE cadastral maps (en)
plans cadastraux (fr)
- RT общинска администрация
кадастрални планове
геодезист
архитектурно - строителна археология
урбанистична археология
паметник на културата
монументално наследство

кампания за сансибилизация

- DEF Съвкупността от дейности за сансибилизация, концентрирани в определен период, с цел да предизвикат по-силно въздействие върху съзнанието на публиката, показвайки й важната роля, която тя може да има в опазването на наследството.
- TT Група 7 - Популяризиране на наследството
- BT дейности за сансибилизация
- LE awareness-raising campaigns (en)
campagnes de sensibilisation (fr)

кандидатура за поставяне под юридическа защита

- DEF Кандидатура за поставяне под юридическа защита на дадена културна ценност.
- TT Група 4 - Правна система
- BT процедура за защита
- LE applications for protection (en)
demandes de protection (fr)

карти на наследството

DEF	Карти (планове), на които са нанесени културните ценности, проучени или защитени от компетентните служби по опазване; картите могат да представят съвкупността от всички ценности или групи от тях, обособени според определени критерии.
TT	Група 3 - Система за документиране
BT	документация /документиране
LE	heritage maps (en) cartes du patrimoine (fr)
RT	наследство културно наследство карти на наследството консервация политика в областта на наследството

квалификация

DEF	Качествата, формирани от натрупания опит при упражняване на една професия.
TT	Група 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT	обучение
LE	expertise (en) savoir-faire techniques (fr)

класове на наследството

DEF	Теоритичен и/или практически курс, предлаган на учениците в началните и средните класове, с цел представяне и популяризиране на паметника или обекта и темата за наследството като цяло.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
BT	педагогика на наследството
LE	heritage classes (en) classes du patrimoine (fr)

колективна памет

DEF	Исторически и културни схващания, споделяни от даден народ, група или организация.
TT	Група 9 - Основни понятия
BT	основни понятия
LE	collective memory (en) mémoire collective (fr)
RT	колективна памет културна идентичност

Комитет за културно наследство

DEF	Комитетът е натоварен да укрепва, развива и хармонизира политиките за изява на европейското наследство посредством конвенциите за защита на архитектурното наследство и за защита на археологическото наследство, които определят юридическата рамка на международното сътрудничество.
TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	Съвет на Европа
NT	Управителен комитет за култура
LE	Steering Committee for Culture, Heritage and Landscape (en) Comité Directeur de la Culture, du Patrimoine et du Paysage (fr)
UF	CDPAT
RT	Комитет за културно наследство културен пейзаж наследство културно наследство природно наследство

Комитет за световно наследство

DEF	Комитетът за световното наследство се състои от 21 държави, подписали Конвенцията за световното наследство, в съответствие с член 8 (1) от Конвенцията (ЮНЕСКО 1972). Междуправителственият Комитет за световното наследство се събира веднъж всяка година.
-----	---

TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	ЮНЕСКО
NT	Консултативни организации
LE	World Heritage Committee (en) Comité du Patrimoine Mondial (fr)
RT	Комитет за световно наследство индикативна листа международно сътрудничество ЮНЕСКО

компетентни органи

DEF	Съвкупността от службите, които имат задълженията и правомощията да прилагат законодателните и нормативните мерки.
TT	Група 4 - Правна система
TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	компетенци администрация
LE	competent authorities (en) autorités compétentes (fr)

компетенции

DEF	Въпроси или теми, законно приписани на институциите отговорни за тях.
TT	Група 4 - Правна система
BT	управление на наследството
NT	ниво на компетентност компетентни органи обсег на действие делегиране на правомощия
LE	competences (en) compétences (fr)
RT	публични власти компетенции

конвенции

DEF	Съглашения, чието спазване се наблюдава, въпреки че нямат сила на закон.
TT	Група 4 - Правна система
BT	международна регламентация
LE	conventions (en) conventions (fr)

консерватор

DEF	Професионалист, който се занимава с всички аспекти на опазването на културните ценности.
TT	Група 1 - Служители (BG)
TT	Група 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT	служители професии
LE	conservators (en) conservateurs (fr)
RT	изкуствовед консерватор консервация обучение обучение в областта на консервацията повишаване на квалификацията

консервационни техники

DEF	Методи и средства за опазване на една ценност и за предотвратяване на нейното увреждане.
TT	Група 5 - Намеси
BT	консервация
LE	conservation techniques (en) techniques de conservation (fr)

консервация

DEF	Различни видове дейност, необходими за удължаване живота на културното наследство и, ако е възможно, за изясняване на художествените и исторически послания в него, без да се загуби неговата автентичност и значение.
TT	Група 5 - Намеси

BT	видове намеси	да разглежда исканията за международна помощ,
NT	консервационни техники	да оказва помощ за изготвянето на достоверна
	интегрирана консервация	и равновесна Листа на световното наследство.
	поддържане	Те сътрудничат при подготовката и оценката на
LE	heritage conservation (en)	периодичните доклади и участват със съвещателен
	sauvegarde du patrimoine (fr)	глас в заседанията на Комитета.
RT	служби в сферата на културното наследство	TT Група 1 - Служители (BG)
	консервация	BT Комитет за световно наследство
	служби в сферата на опазването	LE organisations consultatives (fr)
	консерватор	consulting organisations (en)
	обучение	
	културно - историческа стойност	контекстуална архитектура
	обучение в областта на консервацията	DEF Съвременна архитектура, разположена до
	наследство	границите на даден паметник на културата или в
	повишаване на квалификацията	територията на старинен ансамбъл. В зависимост
	културно наследство	от избраната степен на близост към традицията
	политика в областта на наследството	или към съвременността, решенията могат да
	информационни центрове за наследството	бъдат оформени на базата на реконструкцията,
	исторически паметник	интерпретацията или контраста.
	места - музеи	TT Група 9 - Основни понятия
	археологическа зона	BT архитектура
	сдружения за опазване на наследството	LE contextual architecture (en)
	руини	architecture contextuelle (CH) architecture
	държавно подпомагане	d'accompagnement (FR) (fr)
	реконструкция по автентични данни	
	държавно финансиране	конфискация
	намеса в архитектурно - строителен паметник	DEF Конфискация на даден предмет, сграда или терен
	ИККРОМ	със съдебно решение.
	документация /документиране	TT Група 4 - Правна система
	карти на наследството	BT прехвърляне на собственост
	музеи	LE seizure of property (en)
	международно сътрудничество	saisie des biens (fr)
	изкуствовед	
		концесия
консултант		DEF Договор, сключен между публично и частно лице,
DEF	Експерт, който е оправомощен да предостави	предоставящ на последното, чрез влагането на
	мнение по въпрос от неговата компетентност или	парична сума, правото на частно ползване на
	квалификация.	цялата или на част от дадена публична държавна
TT	Група 1 - Служители (BG)	собственост.
BT	служители	TT Група 4 - Правна система
LE	consultants (en)	BT ползване на собственост
	consultants (fr)	LE concession (en)
RT	консултативен орган	concession (fr)
	консултант	
		кражба
консултативен орган		DEF Акт на нелегално вземане на богатата на друго лице,
DEF	Юридическо или физическо лице, на което е	без неговото свободно съгласие.
	възложено да даде професионални или технически	TT Група 4 - Правна система
	съвети.	BT противозаконни действия
TT	Група 1 - Служители (BG)	LE theft (en)
BT	организации	vol (fr)
NT	експертен комитет	
LE	consultancies (en)	кражба на произведения на изкуството
	organismes de conseil (fr)	DEF Актът на незаконно присвояване от някого на
RT	консултативен орган	произведения на изкуството, принадлежащи на
	технически консултант	друго физическо или юридическо лице.
	консултант	TT Група 4 - Правна система
		BT противозаконни действия
консултативен съвет		LE theft of works of art (en)
DEF	Органи с различен състав, от които могат да бъдат	vol d'oeuvres d'art (fr)
	искани съвети или мнения по дадени въпроси, но	RT произведение на изкуството
	които не участват във вземането на решенията.	забрана за износ
TT	Група 1 - Служители (BG)	разрешение за износ
BT	държавна администрация	незаконен трафик
LE	consultative bodies (en)	кражба на произведения на изкуството
	commissions consultatives (fr)	
		кредити за дейности по наследството
Консултативни организации		DEF Финансови средства, предназначени за
DEF	Те са три: ИККРОМ (ICCRROM), ИКОМОС	подпомагане или заплащане на строителни и/
	(ICOMOS) и ИЮСН (IUCN). Тяхната роля е	или консервационно-реставрационни работи по
	да съветват за прилагането на Конвенцията за	определена културна ценност.
	световно наследство, да подпомагат Секретариата	TT Група 8 - Икономическа и финансова система
	на Комитета в неговата дейност, да наблюдава	BT финансиране
	състоянието на съхраненост /консервационния	LE intervention funds (en)
	статус/ на ценностите на световното наследство,	crédits d'intervention (fr)

кредити за поддържане на сграда

DEF	Парични суми, обикновено искани за ремонт или за поддържане на субстанцията на дадена сграда.
TT	Група 8 - Икономическа и финансова система
BT	финансиране
LE	maintenance funds (en) crédits d'entretien (fr)

критерии за селекция

DEF	Специфични критерии за оценка, които могат да се използват като база при формирането на определени становища.
TT	Група 9 - Основни понятия
BT	основни понятия
LE	selection criteria (en) critères de sélection (fr)

култови места

DEF	Места, използвани за провеждане на религиозни церемонии.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	постройки
LE	places of worship (en) lieux de culte (fr)
RT	ползвател култови места договор за ползване на публична собственост религиозно наследство

културен обмен

DEF	Връзки и обмен на опит между културни общности.
TT	Група 9 - Основни понятия
BT	основни понятия
LE	cultural exchanges (en) échanges culturels (fr)
RT	културно сътрудничество културен обмен

културен пейзаж

DEF	Обособена територия, която може да включва и водни басейни (крайбрежни или вътрешни) – такава, каквато я възприема нейното население и каквато е оформена в резултат от въздействието на природния и човешкия фактор и на взаимоотношенията между тях.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	ареали
NT	градски пейзаж защитени територии национален парк регионален природен парк природен резерват археологически парк
LE	cultural landscapes (en) paysages culturels (fr)
RT	ЮНЕСКО пейзажно наследство културен пейзаж юридическа защита на пейзаж защитени територии ландшафтна архитектура природни местности защитени места периодични доклади индикативна листа Съвет на Европа наследство археологическо наследство архитектурно наследство архитектурно - строително наследство културно наследство Комитет за културно наследство природно наследство ландшафтен архитект паркове и градини

културен туризъм

DEF	Туризъм, ориентиран към определен културен интерес (например паметник от световно значение), наричан още елитарен туризъм.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
BT	популяризиране на наследството
NT	туристическа промоция културни маршрути туристически атракции туристически обозначения
LE	cultural tourism (en) tourisme culturel (fr)
RT	исторически център урбанизъм урбанистична намеса културен туризъм гид

културна идентичност

DEF	Начинът, по който различни етнически, социални, религиозни или езикови общности осъзнават своето различие – проявено в тяхното наследство, в техните обичаи и в техния културен опит.
TT	Група 9 - Основни понятия
BT	основни понятия
LE	cultural identity (en) identité culturelle (fr)
RT	колективна памет културна идентичност наследство културно наследство

културна инфраструктура

DEF	Всички видове сгради, съоръжения и услуги, които позволяват развитието на културните дейности.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
BT	популяризиране на наследството
NT	културни центрове информационни центрове за наследството библиотеки музеи обозначаване на културните обекти
LE	cultural facilities (en) équipements culturels (fr)
RT	културни институции културна инфраструктура културна политика

културна политика

DEF	Политическите действия на една държава или общност по отношение на наследството, обичаите и културните практики на съответния народ или общност.
TT	Група 9 - Основни понятия
BT	основни понятия
LE	cultural policy (en) politique culturelle (fr)
RT	министерство, отговарящо за образованието културна политика културни институции културна инфраструктура

културна стойност

DEF	Ценности, които са от особено значение поради връзката им с определена култура.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	културно - историческа стойност
LE	cultural interest (en) intérêt culturel (fr)

културни институции

DEF	Институции и организации - публични или частни, които имат за цел да осъществяват или подпомагат дейностите в сферата на културата.
TT	Група 1 - Служители (BG)

BT организации
LE cultural institutions (en)
organismes culturels (fr)
RT културни институции
културна инфраструктура
културна политика

културни маршрути

DEF Маршрути, наситени с обекти на културното наследство, чието обхождане улеснява разбирането за единството и разнообразието на културното наследство и помага да се осъзнае значимостта на основните цивилизационни течения по трасетата на маршрутите.
TT Група 7 - Популяризиране на наследството
BT културен туризъм
LE cultural routes (en)
itinéraires culturels (fr)

културни програми

DEF Съвкупността от определени културни дейности (театрални спектакли, концерти, тематични дни, фестивали, изложби и пр.) с временен характер и целящи да съберат публика с различни интереси.
TT Група 7 - Популяризиране на наследството
BT популяризиране на наследството
NT културни прояви
туристически атракции
LE cultural programmes (en)
animations culturelles (fr)

културни прояви

DEF Съвкупността от дейности от различно естество, свързани с културата и допринасящи за интелектуалното и социалното развитие на личността.
TT Група 7 - Популяризиране на наследството
BT културни програми
NT изложби
историческа инсценизация
LE cultural events (en)
manifestations culturelles (fr)

културни ценности

DEF Ценности, които представляват интерес за историята, изкуството, науката или техниката.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
NT защитени ценности
недвижими обекти
движими обекти
защитени елементи
архитектурни елементи
декоративни елементи
свидетелства
LE cultural property (en)
biens culturels (fr)

културни центрове

DEF Отворени за публиката институции, предназначени да организират и провеждат широка гама от културни дейности.
TT Група 7 - Популяризиране на наследството
BT културна инфраструктура
LE cultural centres (en)
centres culturels (fr)

културно - историческа стойност

DEF Ценности представ
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
NT антропологична стойност
археологическа стойност
художествена стойност
културна стойност
екологична стойност
фолклорна стойност

историческа стойност
индустриална стойност
ландшафтна стойност
палеонтологична стойност
живописна стойност
научна стойност
регионална стойност
техническа стойност
LE heritage interest (en)
intérêt patrimonial (fr)
RT служби в сферата на културното наследство
служби в сферата на опазването
културно - историческа стойност
наследство
културно наследство
консервация
информационни центрове за наследството
места - музеи
политика в областта на наследството

културно - историческо наследство

DEF Понятието за историческо наследство е значително еволюирало: то се простира от праисторията до XX в. и обхваща редица нови области на изследване, като индустриалното, селското, търговското и др. видове наследство. (превод)
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT наследство
LE historic heritage (en)
patrimoine historique (fr)

културно многообразие

DEF Различията между различни културни общности, породени от техните етнически, социални, религиозни, икономически или езикови особености.
TT Група 9 - Основни понятия
BT основни понятия
LE cultural diversity (en)
diversité culturelle (fr)

културно наследство

DEF Цялата съвкупност от материални знаци – художествени или символични – предавани от миналото на всяка култура и, следователно, на цялото човечество, съставна част на утвърждаването и обогатяването на културните идентичности и на културното многообразие.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT наследство
LE cultural heritage (en)
patrimoine culturel (fr)
RT служби в сферата на културното наследство
културен пейзаж
служби в сферата на опазването
наследство
културно - историческа стойност
културно наследство
природно наследство
консервация
информационни центрове за наследството
карти на наследството
места - музеи
политика в областта на наследството
културна идентичност
опазване
Съвет на Европа
археологическо наследство
архитектурно наследство
архитектурно - строително наследство
Комитет за културно наследство

културно сътрудничество

DEF Съвместна работа на индивиди или групи от различни страни за постигането на общи цели в областта на културата.

TT	Група 9 - Основни понятия	и природно наследство, ценности. Благодарение
BT	сътрудничество	на Фонда за Световно наследство, поддържан от
LE	cultural co-operation (en)	задължителните и доброволни вноски на страните,
	coopération culturelle (fr)	ЮНЕСКО е в състояние да оказва финансова и
RT	европейски институции	техническа помощ на нуждаещите се държави.
	културно сътрудничество	(превод)
	европейско сътрудничество	TT Група 3 - Система за документиране
	културен обмен	BT списък на декларираните и обявените паметници
		на културата
		NT индикативна листа
курсове за обучение		
DEF	Курсове с определена продължителност, чиято цел е да бъдат предоставени основни теоретични знания и практически умения, необходими за упражняването на дадена професия.	международна регламентация
TT	Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации	DEF Официални документи или процедури със силата на закон, използвани като средство за организация и правов контрол на наднационално ниво.
BT	обучение	TT Група 4 - Правна система
LE	training courses (en)	BT правна уредба
	stages de formation (fr)	NT харти
		конвенции
		резолюции
		международни договори
		LE international legal instruments (en)
		instruments légaux internationaux (fr)
		RT международни организации
		международна регламентация
		международно сътрудничество
ландшафтен архитект		
DEF	Лице с техническа правоспособност, което изготвя проекти за градини, паркове и зелени площи в различните им аспекти: технически, функционален и естетически, и ръководи тяхното изпълнение.	международни договори
TT	Група 1 - Служители (BG)	DEF Споразумения или пактове, сключени официално между две или повече страни, и ратифицирани от тях.
TT	Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации	TT Група 4 - Правна система
BT	служители	BT международна регламентация
	професии	LE treaties (en)
LE	landscape designers (en)	traités (fr)
	paysagistes (fr)	
RT	ландшафтен архитект	международни организации
	паркове и градини	DEF Организации, признати от международното право, чиито членове са от различни страни (повече от една).
	културен пейзаж	TT Група 1 - Служители (BG)
	пейзажно наследство	BT организации
	юридическа защита на пейзаж	NT ЮНЕСКО
	ландшафтна архитектура	ИКОМОС
	паметник на градинско - парковото изкуство	ИККРОМ
	природни местности	ИЮСН
		европейски институции
		LE international organizations (en)
		organisations internationales (fr)
		RT международни организации
		международна регламентация
		международно сътрудничество
ландшафтна архитектура		
DEF	Специалност, състояща се в създаване на проекти за паркове и градини и на планове за опазване на природната среда.	международно сътрудничество
TT	Група 5 - Намеси	DEF Съвместна работа на индивиди или групи от различни страни за постигането на общи цели.
BT	видове намеси	TT Група 9 - Основни понятия
LE	landscape design (en)	BT сътрудничество
	paysagisme (CH) aménagements paysagers (fr)	LE international co-operation (en)
RT	ландшафтен архитект	coopération internationale (fr)
	паркове и градини	RT международни организации
	ландшафтна архитектура	международно сътрудничество
	културен пейзаж	международна регламентация
	пейзажно наследство	Комитет за световно наследство
	юридическа защита на пейзаж	индикативна листа
	паметник на градинско - парковото изкуство	ИКОМОС
	природни местности	природни местности
		защитени места
		ИККРОМ
		документация /документиране
		консервация
		музеи
		ИЮСН
ландшафтна стойност		
DEF	Ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на изучаване на топографията.	мерки срещу замърсяването
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории	
BT	културно - историческа стойност	
LE	landscape interest (en)	
	intérêt paysager (fr)	
Листа на световното наследство		
DEF	Комитетът за световно наследство е създаден през 1977 г. под егидата на ЮНЕСКО със задачата да допълва и подкрепя усилията на отделните страни в полза на най-значимите паметници от тяхното национално наследство. Комитетът взима решения за включване в Листата на световното наследство на предложени от държавите, подписали Конвенцията за световното културно	

DEF	Съвкупността от мерки и действия, целящи да се избегне всякакъв вид замърсяване и неговото въздействие върху хората и материалните ценности.	TT	Група 2 - Наследство-видове и категории ареали
TT	Група 5 - Намеси	BT	places of discovery (en)
BT	политика за намеса	LE	lieux de découverte (fr)
LE	anti pollution policy (en)	RT	археологически предмети
	lutte contre la pollution (fr)		местонаходище
	emprises foncières (fr)		находки
RT	министерство, отговарящо за околната среда		награда за откритие
	политика в областта на околната среда		
	мерки срещу замърсяването		
	околна среда		
	устойчиво развитие		
	природни бедствия		
места - музеи			
DEF	Институции, насочени към изследването, опазването и изявата на природното или културното наследство на дадено забележително място.		
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството		
BT	музеи		
LE	site museums (en)		
	musées de site (fr)		
RT	служби в сферата на културното наследство		
	служби в сферата на опазването		
	културно - историческа стойност		
	наследство		
	културно наследство		
	консервация		
	информационни центрове за наследството		
	места - музеи		
	политика в областта на наследството		
	гид		
	интерпретация на наследството		
местна защита			
DEF	Серия от правила и разпоредби за опазването, съхраняването и защитата на културните ценности, които дадена местна общност приема, в обсега на своята компетентност. (превод)		
TT	Група 4 - Правна система		
BT	нива на защита		
LE	local protection (en)		
	protection locale (fr)		
местни общности			
DEF	Местните общности се управляват от директно избрани органи, които се отнасят към децентрализираната администрация.		
TT	Група 1 - Служители (BG)		
BT	държавна администрация		
NT	децентрализирана администрация		
	автономни общности		
	автономна регионална администрация		
	недържавна областна администрация		
	общинска администрация		
местни организации			
TT	Група 1 - Служители (BG)		
BT	организации		
LE	local organizations (en)		
	organisations locales (fr)		
местни регистри			
DEF	Списъци, които се отнасят за части от националната територия и се водят от местни органи.		
TT	Група 3 - Система за документиране		
BT	регистри		
LE	local inventories (en)		
	inventaires locaux (fr)		
местонаходище			
DEF	Място на откритие на предмети, скрити находища, артефакти и останки от различни епохи.		
		TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
		BT	ареали
		LE	places of discovery (en)
			lieux de découverte (fr)
		RT	археологически предмети
			местонаходище
			находки
			награда за откритие
министерства			
DEF	Съвкупността от публични служби, ръководени от министър. Всяко министерство се състои от централна администрация, оглавявана от кабинета на министъра, и подразделения, провеждащи дейността на министерството по места.		
TT	Група 1 - Служители (BG)		
BT	държавна администрация		
NT	министерство, отговарящо за земеделието		
	министерство, отговарящо за културата		
	министерство, отговарящо за образованието		
	министерство, отговарящо за финансите		
	министерство, отговарящо за публичното строителство		
	министерство, отговарящо за околната среда		
LE	government departments (en)		
	ministères (fr)		
Министерство на земеделието и горите			
USE	министерство, отговарящо за земеделието		
Министерство на икономиката			
USE	министерство, отговарящо за финансите		
Министерство на културата и туризма			
USE	министерство, отговарящо за културата		
Министерство на околната среда и водите			
USE	министерство, отговарящо за околната среда		
Министерство на регионалното развитие и благоустройството			
USE	министерство, отговарящо за публичното строителство		
министерство, отговарящо за земеделието			
DEF	Министерството, отговарящо за земеделието, формира и провежда правителствената политика в областта на земеделието.		
TT	Група 1 - Служители (BG)		
BT	министерства		
LE	government department for agriculture (en)		
	ministère chargé de l'agriculture (fr)		
UF	Министерство на земеделието и горите		
министерство, отговарящо за културата			
DEF	Министерството, отговарящо за културата, формира и провежда държавната политика в областта на националното и регионалното културно наследство, на съвременното творчество, на културата и изкуството.		
TT	Група 1 - Служители (BG)		
BT	министерства		
LE	government department for culture (en)		
	ministère chargé de la culture (fr)		
UF	Министерство на културата и туризма		
министерство, отговарящо за образованието			
DEF	Министерството, отговарящо за образованието, формира и провежда държавната политика по отношение на всеобщия достъп до знанието, както и по отношение на развитието и оценката на знанията, получавани чрез образованието.		
TT	Група 1 - Служители (BG)		
BT	министерства		

LE	government department for education (en) ministère chargé de l'éducation (fr)		последствията от тях, както и предвиждане на определени мерки за опазването ѝ.
RT	министерство, отговарящо за образованието културна политика обучение обучение в областта на консервацията повишаване на квалификацията педагогика на наследството	TT BT LE RT	Група 4 - Правна система управление на устройственото развитие monitoring (en) inspection (fr) чиновник мониторинг
министерство, отговарящо за околната среда		монументално наследство	
DEF	Министерството, отговарящо за териториалното устройство и околната среда, изработва и осъществява държавната политика в областта на териториално устройство, на околната среда и на управлението на природните зони и ресурси. (превод)	DEF	Понятието монументално наследство, дълго време отнасяно единствено към традиционното историческо наследство (замъци, катедрали, дворци, манастири), беше последователно разширявано, докато покрие сградите от всички видове и епохи, като индустриални сгради, гари, кина, хотели, пещери с праисторически рисунки, археологически останки и др., за които обществото е преценило, че е необходимо да бъдат опазени. (превод)
TT	Група 1 - Служители (BG)	TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	министерства	BT	наследство
LE	government department for the environment (en) ministère chargé de l'environnement (fr) ministère de l'environnement (fr)	NT	архитектурно наследство
UF	Министерство на околната среда и водите	LE	monuments (en) monuments (fr) monumental heritage (en) patrimoine monumental (fr)
RT	министерство, отговарящо за околната среда политика в областта на околната среда мерки срещу замърсяването околна среда устойчиво развитие	RT	паметник на културата монументално наследство кадастрални планове
министерство, отговарящо за публичното строителство		морски културни ценности	
DEF	Министерството, отговарящо за публичното строителството, изработва и осъществява държавната политика в областта на публичното строителство и изграждането на инфраструктурите.	DEF	Наследството, намиращо се под морските води, което принадлежи на дадена страна и представлява част от нейното културно наследство.
TT	Група 1 - Служители (BG)	TT	Група 4 - Правна система
BT	министерства	BT	публична крайбрежна зона
LE	government department for public works (en) ministère chargé de l'équipement (fr)	LE	maritime heritage (en) patrimoine maritime (fr) maritime cultural properties (en)
UF	Министерство на регионалното развитие и благоустройството		
RT	министерство, отговарящо за публичното строителство регулации за договори при обществените поръчки обществено строителство		
министерство, отговарящо за финансите		морско дъно	
DEF	Министерствата, отговарящи за икономиката, финансите и промишлеността изработват и осъществяват държавната политика в областта на икономиката, финансите, бюджета, фиска и потреблението.	DEF	Земната повърхност под морските води, наричана още океанско дъно.
TT	Група 1 - Служители (BG)	TT	Група 4 - Правна система
BT	министерства	BT	публична крайбрежна зона
LE	government department for finance (en) ministère chargé des finances (fr)	LE	sea bed (en) fonds marins (fr)
UF	Министерство на икономиката		
RT	министерство, отговарящо за финансите икономическа и финансова система		
молба за издаване на разрешение за строеж		морско наследство	
DEF	Искане, което дадено лице или организация отправя – обикновено към съответния местен орган – за да предприеме работи, които ще предизвикат промени в даден имот или пейзаж (среда).	DEF	Съвкупността от неподвижни или подвижни съоръжения и плавателни съдове, които документират и илюстрират историята и развитието на корабоплаването в дадено море или океан.
TT	Група 4 - Правна система	TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	управление на устройственото развитие	BT	наследство
LE	planning applications (en) demandes de permis d'urbanisme (BE) demandes de permis de construire (fr)	LE	maritime heritage (en) patrimoine maritime (fr) maritime cultural properties (en)
		RT	морско наследство
мониторинг		музеи	
DEF	Продължително оценяване на дадена културна ценност по отношение на нейното опазване, включително наблюдаване на състоянието на обекта, отчитайки различните влияния и	DEF	Открита за публика институция с нестопанска цел – в служба на обществото и на неговото развитие, която събира, изследва, опазва и представя материални свидетелства за човека и неговата среда с образователни и развлекателни цели.
		TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
		BT	културна инфраструктура
		NT	музеи на открито места - музеи
		LE	museums (en) musées (fr)
		RT	музейна администрация професии в областта на наследството

обучение
обучение в областта на консервацията
повишаване на квалификацията
музеи
фондации
спонсориране
ИККРОМ
документация /документиране
консервация
международно сътрудничество
гид
изложби
сансбилизация
интерпретация на наследството
публични колекции

музеи на открито

DEF Музеи, представящи дадена човешка общност в нейната собствена среда и показващи не само предмети, но и изчезващи начини на живот и производствени дейности от миналото.
TT Група 7 - Популяризиране на наследството
BT музеи
LE open air museums (en)
musées de plein air (fr)
RT археолог
археологически парк
архитектурно - строителна археология
музеи на открито
интерпретация на наследството
урбанистична археология

музейна администрация

DEF Служби, отговорни за управлението на наследството в музеите – за опазването, защитата, проучването, попълването, представянето и популяризирането на музейните колекции.
TT Група 1 - Служители (BG)
BT служби в сферата на културното наследство
LE museum services (en)
services muséographiques (fr)
RT музейна администрация
професии в областта на наследството
обучение
обучение в областта на консервацията
повишаване на квалификацията
музеи

място на корабкрушение

DEF Място, на което е потънал плавателен съд.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT забележително място
LE wreck sites (en)
sites d'épave (fr)
RT място на корабкрушение
подводни разкопки
подводна археология

награда за откритие

DEF Парична сума, която обикновено се изплаща за значително откритие от интерес за обществото, науката или културата.
TT Група 8 - Икономическа и финансова система
BT икономическа и финансова система
LE rewards for a discovery (en)
récompenses de découverte (fr)
RT археологически предмети
местонаходище
находки
награда за откритие

надзор върху изпълнението

DEF Дейности, предназначени да осигурят наблюдение и/или надзор върху различни действия по обекти от наследството.

TT Група 5 - Намеси
BT инструменти за намеса
NT инспектиране
недеструктивни техники
LE supervision of works (en)
suivi des interventions (fr)
UF авторски надзор
RT надзор върху изпълнението

надзор върху разкопките

DEF Серия от изисквания, регламентиращи провеждането на археологически разкопки.
TT Група 4 - Правна система
BT защита на археологическото наследство
LE excavation controls (en)
surveillance des fouilles (fr)

наемане

DEF Договор, сключен между собственик и наемател, предоставящ на последния правото на ползване на наетата ценност чрез внасянето на парична сума, наричана наем.
TT Група 4 - Правна система
BT ползване на собственост
LE tenancy (en)
location (fr)

наказателни мерки

DEF Наказания, които съдът налага на нарушителите на закона.
TT Група 4 - Правна система
BT предписания за опазване
NT глоби
LE legal penalties (en)
sanctions pénales (fr)

намеса в архитектурно - строителен паметник

DEF Преки или непреки действия, засягащи използването, образа и/или субстанцията на даден архитектурно-строителен паметник на културата.
TT Група 5 - Намеси
BT видове намеси
NT намеса в сграда
промяна на предназначението
урбанистична намеса
изпълнителски дейности
LE built heritage interventions (en)
interventions sur le milieu bâti (fr)
RT архитект
архитектурно наследство
архитектурно - строително наследство
намеса в архитектурно - строителен паметник
видове обучение
архитектура
архитектурно - строителна археология
урбанистична археология
руини
консервация
реконструкция по автентични данни

намеса в сграда

DEF Преки или непреки действия, засягащи използването, образа и/или субстанцията на дадена сграда или на отделна нейна част.
TT Група 5 - Намеси
BT намеса в архитектурно - строителен паметник
NT разширение на сграда
строителство
адаптация на сграда
събаряне
фасадизъм
архитектурно проучване
интегриране на съвременна архитектура
LE building interventions (en)
interventions sur les bâtiments (fr)

RT	изпълнител намеса в сграда	защитено наследство религиозно наследство селско наследство научно наследство техническо наследство урбанистично наследство речно наследство >geological heritage> (from en >film heritage> (from en >civil engineering heritage> (from en
намеса по археологическото наследство		LE heritage (en)
DEF	Действия, пряко или непряко засягащи използването или външния вид на всеки елемент, принадлежащ към материалните следи от миналото.	patrimoine (fr)
TT	Група 5 - Намеси	RT служби в сферата на културното наследство
BT	видове намеси	културен пейзаж
NT	археологически дейности	служби в сферата на опазването
	находки	наследство
	археологически план	културно - историческа стойност
	спасителна археология	културно наследство
	археологически обхождания	природно наследство
LE	archaeological heritage interventions (en) interventions sur le patrimoine archéologique (fr)	консервация
RT	археологически служби	информационни центрове за наследството
	защита на археологическото наследство	карти на наследството
	свидетелства	места - музеи
	археолог	политика в областта на наследството
	намеса по археологическото наследство	културна идентичност
	археологически останки	опазване
	археологическо наследство	Съвет на Европа
	археологическа карта	археологическо наследство
	археологически дейности	архитектурно наследство
	архитектурно - строителна археология	архитектурно - строително наследство
	урбанистична археология	Комитет за културно наследство
	археологически ансамбъл	
	археологическа зона	
	археологически материал	
	археологически предмети	
	находки	
народна архитектура		научна стойност
DEF	Традиционна архитектура, създадена по характерен начин от местни материали, обикновено без помощта на архитект. Народната архитектура обикновено включва жилищни, селскопански и производствени сгради.	DEF Ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на изучаване на науката.
TT	Група 9 - Основни понятия	TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	архитектура	BT културно - историческа стойност
LE	vernacular architecture (en) architecture traditionnelle (fr)	LE scientific interest (en) intérêt scientifique (fr)
наследствени права		научни институции
DEF	Права и задължения, свързани с наследяването на собственост.	DEF Организации или институции за научни изследвания или висше образование.
TT	Група 4 - Правна система	TT Група 1 - Служители (BG)
TT	Група 8 - Икономическа и финансова система	BT организации
BT	закони	LE scientific institutions (en) institutions scientifiques (fr)
	данъци	RT научни институции
LE	rights of succession (en) droits de succession (fr)	архитектурно проучване
		научно изследване
		разпространение на научни постижения
		научно наследство
наследство		научни публикации
DEF	Съвкупността от ценности, които дадена общност наследява от миналото.	DEF Публикации, които предават на научен език познанията за наследството, постигнати от специалистите в резултат от техните изследвания.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории	TT Група 7 - Популяризиране на наследството
NT	археологическо наследство	BT публикации
	монументално наследство	LE scientific publications (en) publications scientifiques (fr)
	архитектурно - строително наследство	RT научно изследване
	културно наследство	научни публикации
	документално наследство	
	антропологично наследство	
	културно - историческо наследство	
	индустриално наследство	
	нематериално наследство	
	интелектуално наследство	
	пейзажно наследство	
	морско наследство	
	военно наследство	
	движимо наследство	
	природно наследство	
	скално наследство	
	фотографско наследство	
		научно изследване
		DEF Дейности, провеждани системно и по определена методология, които са предназначени да разширят познанията.
		TT Група 5 - Намеси
		BT инструменти за намеса
		LE scientific research (en) recherche scientifique (fr)
		RT научни институции
		архитектурно проучване
		научно изследване

разпространение на научни постижения
научни публикации

научно наследство

DEF	Всички места, сгради, движими обекти и know-how, които, взети заедно, документират и илюстрират историята и развитието на науката.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	наследство
LE	scientific heritage (en) patrimoine scientifique (fr)
RT	научни институции научно наследство

находки

DEF	Разкриване на важни или значителни предмети или материални следи.
TT	Група 5 - Намеси
BT	намеса по археологическото наследство
NT	случайни открития
LE	discoveries (en) découvertes (fr)
RT	археологически предмети местонаходище находки награда за откритие археолог археологически материал намеса по археологическото наследство

национален парк

DEF	Националният парк се управлява от обществен орган. Целта е опазване на изключителното природно и културно наследство, осигуряване на публичен достъп до него, допринасяне за икономическото, социалното и културното развитие на региона, в който е разположен паркът, участие в научни изследвания на природното наследство.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	културен пейзаж
LE	national parks (en) parcs nationaux (CH) parcs naturels nationaux (FR) (fr)
RT	национален парк юридическа защита на пейзаж предписания за опазване

национален регистър на паметниците на културата

DEF	Списък, който отговаря на две взаимно допълващи се цели – информация и класификация; списъкът е компютризиран и подчинен на комплекс от принципи на научен анализ; той съдържа данни както за недвижимото, така и за движимото културно наследство.
TT	Група 3 - Система за документиране
BT	регистри
LE	national inventories (en) inventaire général (fr)
RT	служби в сферата на културното наследство служби в сферата на опазването национален регистър на паметниците на културата

национална правна уредба

DEF	Официални документи или процедури, използвани в национален мащаб като средство за правна организация и контрол, имащи силата на закон.
TT	Група 4 - Правна система
BT	правна уредба
NT	укази национални регулации законови норми
LE	national legal instruments (en) instruments légaux nationaux (fr)

RT национална правна уредба

национални организации

TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	организации
LE	national organizations (en) organisations nationales (fr)

национални регулации

DEF	Действащи стандарти /гласувани и приети в Парламента/, които управляват определени въпроси или регулират определено поведение (като усъвършенстване на Европейските законови наредби и директиви).
TT	Група 4 - Правна система
BT	национална правна уредба
LE	national regulations (en) règlements nationaux (fr)
RT	национални регулации

национално художествено наследство

DEF	Художественото културно наследство на дадена нация, представляващо нейната историческа и естетическа идентичност.
TT	Група 4 - Правна система
BT	движими ценности, публична собственост
LE	national artistic heritage (en) patrimoine artistique national (fr)
RT	произведение на изкуството национално художествено наследство

недвижими обекти

DEF	Терминът произхожда от понятието за недвижими ценности (които не могат да бъдат премествани). Обекти, които принадлежат неразделно на своята среда и не подлежат на преместване. Недвижимите обекти са такива или по своето естество, или по своето предназначение.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	културни ценности
NT	недвижими по естеството си обекти недвижими по предназначението си обекти постройки паметник на културата
LE	immovable objects (en) biens immobiliers (fr)

недвижими по естеството си обекти

DEF	Недвижими по своето естество са елементите: които са включени в оградящите и покривните структури на сградата: остъкляване, врати, капаци на отвори, греди и др.; които оформят подовите и таваните (независимо дали са декорирани или не): паркет, настилки от плочи и др.; които са свързани със стените: стенописи, тапети и др.; които са вградени в стените при самото построяване на сградата: оригинална дървения, камини и пр. (превод)
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	недвижими обекти
LE	fixtures (en) immeubles par nature (fr)
RT	недвижими по естеството си обекти архитектурни елементи архитектура

недвижими по предназначението си обекти

DEF	Недвижимите по предназначението си обекти са два типа: подвижните предмети, които собственикът е прибавил трайно към сградата, но може във всеки момент да ги направи отново движими (подвижни предмети, фиксирани с гипс, варов разтвор или цимент, и такива, които не могат да бъдат свалени, без да се наруши частта от
-----	--

	сградата, към която са прикрепени); подвижните предмети, поставени от собственика за обслужване и експлоатация на сградата. (превод)
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	недвижими обекти
LE	fittings (en) immeubles par destination (fr)

недеструктивни техники

DEF	Техника /технически похвати/ използвани при археологическото и архитектурно заснемане, които не водят до физическа промяна на субстанцията, например въздушна фотография или фотограметрично заснемане.
TT	Група 5 - Намеси
BT	надзор върху изпълнението
LE	non destructive techniques (en) techniques non-destructives (fr)

недържавна областна администрация

DEF	Избираемите управленски органи и наетият от тях персонал на ниво локална общност – област. (превод)
TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	местни общности
LE	county council (en)

незаконен трафик

DEF	Действия на едно физическо или юридическо лице, състоящи се в незаконна или съмнителна търговия/ трафик с дадени вещи.
TT	Група 4 - Правна система
BT	противозаконни действия
LE	unlawful trafficking (en) trafic illicite (fr)
RT	произведение на изкуството забрана за износ разрешение за износ незаконен трафик кражба на произведения на изкуството защитен предмет

незаконни работи

DEF	Намеси по паметник на културата или друга сграда, провеждани без разрешение от компетентните органи, в отклонение от дадените предписания и/ или в нарушение на действащото законодателство.
TT	Група 4 - Правна система
TT	Група 5 - Намеси
BT	противозаконни действия
NT	изпълнителски дейности незаконно събаряне незаконно събаряне
LE	unauthorized works (en) travaux illégaux (fr)

незаконни разкопки

DEF	Археологически намеси, които са провеждани без съгласието на собственика или в случай на защитени забележителни места - без знанието на органите, натоварени с режима на опазване.
TT	Група 4 - Правна система
BT	противозаконни действия
LE	illegal excavations (en) fouilles illégales (fr)

незаконно разрушаване

DEF	Незаконно разрушаване на строеж, паметник на културата или сграда.
TT	Група 5 - Намеси
BT	събаряне
LE	unauthorized demolitions (en)

незаконно събаряне

DEF	Разрушаване на постройка или съоръжение в нарушение на закона.
TT	Група 4 - Правна система
TT	Група 5 - Намеси
BT	незаконни работи незаконни работи
LE	unauthorized demolition (en) démolitions illégales (fr)

нематериално наследство

DEF	Нематериалното наследство включва всички форми на традиционната и популярната фолклорна култура, т.е. колективни произведения, зародили се в дадена общност и базирани на традицията. Тези творения са предавани устно или чрез жестове и са променяни с времето, в процеса на колективното пресъздаване. Те включват: устни предания, обичаи, езици, музика, танц, ритуали, празненства, традиционна медицина и фармакопея, кулинарно изкуство и всички специални занаяти, свързани с материалните аспекти на културата, като сечивата или жилищата.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	наследство
LE	intellectual heritage (en) patrimoine intellectuel (fr) intangible heritage (en) patrimoine immatériel (fr)

неправителствени организации

DEF	Организации, независими от държавната или международната администрация, създадени в името на обществения интерес или на хуманитарни цели.
TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	организации
LE	non government organizations (en) organisations non gouvernementales (fr)

нива на защита

DEF	Определени от нормативната уредба различни видове защита на обектите от културното наследство.
TT	Група 4 - Правна система
BT	защита
NT	имплицитна защита частична защита вписване на недвижими паметници на културата обявяване на недвижими паметници на културата местна защита временна защита специален режим на опазване юридическа защита тотална защита
LE	levels of protection (en) niveaux de protection (fr)

НИВО НА КОМПЕТЕНТНОСТ

DEF	Разпределение на отговорностите по даден въпрос между различните органи на държавна администрация.
TT	Група 4 - Правна система
BT	компетенции
LE	levels of competence (en) niveaux de compétence (fr)

норми

DEF	Референтни документи, обикновено за доброволно прилагане (някои от които станали задължителни), обхващащи правила, спецификации, препоръки или примери за добри практики, свързани с продукти, услуги, методи и процеси или организации.
TT	Група 4 - Правна система
BT	национална правна уредба
LE	normes (fr)

standards (en)

обезщетение

- DEF Компенсация, най-често финансова, която дадено оштетено лице получава за понесените от него загуби, щети или вреди.
- TT Група 8 - Икономическа и финансова система
- BT икономическа и финансова система
- LE compensation (en)
compensations financières (fr)

обекти - световно наследство

- DEF За да бъдат признати за световна културна ценност един паметник или едно забележително място, е необходимо да отговарят на критерия за автентичност, да са оказвали силно влияние или да са носители в своята област на уникално свидетелство на човешка цивилизация. Дадена културна ценност може да бъде включена в Листата на световното наследство, ако е свързана с идеи или вярвания от значение за човечеството. За да бъдат признати за световна природна ценност, едно забележително място или един пейзаж, трябва да бъдат представители на стадий от еволюцията на земята, на геологическата или биологическа еволюция. Може също да бъдат оценени и поради своята изключителна красота.
- TT Група 2 - Наследство-видове и категории
- BT защитени места
- LE World Heritage Sites (en)
sites du patrimoine mondial (fr)

обир

- DEF Незаконно отнемане на чужда собственост чрез насилие.
- TT Група 4 - Правна система
- BT противозаконни действия
- LE looting (en)
pillage (fr)

обозначаване на културните обекти

- DEF Материали, вписани в специфична среда и поставени на внимателно избрани места, които представят в графичен вид сведенията, необходими за ориентиране, насочване, информация и обслужване на публиката.
- TT Група 7 - Популяризиране на наследството
- BT културна инфраструктура
- LE information boards (en)
signalisation culturelle|signalétique culturelle (CH) (fr)

обсег на действие

- DEF Определена територия, върху която се простират правомощията на публичната администрация в дадена специфична област.
- TT Група 4 - Правна система
- BT компетенции
- LE geographical areas of responsibility (en)
compétences territoriales (fr)

обучение

- DEF Интелектуална и професионална подготовка за придобиване на специални познания и компетентност.
- TT Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
- NT видове обучение
квалификация
центрове за обучение
курсове за обучение
програма за обучение
- LE training (en)
formation (fr)
- RT министерство, отговарящо за образованието

обучение

обучение в областта на консервацията
повишаване на квалификацията
педагогика на наследството
музейна администрация
професии в областта на наследството
музеи
консерватор
консервация

обучение в областта на консервацията

- DEF Специализирано обучение, което комбинира теоретичните и практически познания върху дейността по консервация и позволява да се добият познания както в областта на традиционните техники, така и в областта на новите технологии (задължително условие за упражняване на професията консерватор във Франция).
- TT Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
- BT видове обучение
- LE conservation training (en)
formation des conservateurs (fr)
- RT министерство, отговарящо за образованието
обучение в областта на консервацията
повишаване на квалификацията
педагогика на наследството
музейна администрация
професии в областта на наследството
музеи
консерватор
консервация

общ устройствен план

- DEF Документи, възлагани и одобрявани от дадена община и определящи използването на нейната територия.
- TT Група 4 - Правна система
- BT урбанизъм
- LE land use plans (en)
plan de zones (CH)|plan d'aménagement communal (CH)|plan d'affectation des zones (CH)|plan d'affectation (CH)|plan d'affectation du sol (CH)|Plan communal d'aménagement (BE) (fr)
plan local d'urbanisme (FR)| Plan particulier d'affectation du sol (BE) (fr)

обществено допитване

- DEF Процес, в който цялата общност има възможност да изрази своето мнение по въпроси, свързани с конкретни устройствени намерения или политики.
- TT Група 4 - Правна система
- BT управление на устройственото развитие
- LE public consultations (en)
enquêtes publiques (fr)

обществено строителство

- DEF Проекти и строежи на сгради и съоръжения за церемониални, развлекателни или граждански нужди, финансирани от и предназначени за широката публика.
- TT Група 9 - Основни понятия
- BT основни понятия
- LE public works (en)
travaux publics (fr)
- RT министерство, отговарящо за публичното строителство
регулации за договори при обществените поръчки
обществено строителство

общинска администрация

- DEF Избираемите управленски органи на местните общности на ниво общини, с наетия от тях персонал.

неправителствени организации
 международни организации
 национални организации
 местни организации

LE organizations (en)
 organisations (fr)

RT организации
 чиновник

освобождаване от данъци

DEF Анулиране на директно дължимия данък на определено лице или организация.

TT Група 8 - Икономическа и финансова система

BT поощрителни мерки

LE tax exemption (en)
 exonérations fiscales (fr)

осигуряване

DEF Ангажимент за обезпечаване на сигурността или защитата срещу всякаква вреда, щета или загуба.

TT Група 8 - Икономическа и финансова система

BT икономическа и финансова система

LE indemnification (en)
 indemnisations (fr)

ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ

DEF Основни понятия, свързани с наследството, например "археология".

TT Група 9 - Основни понятия

NT археология
 археологически потенциал
 архитектура
 колективна памет
 сътрудничество
 културен обмен
 културна идентичност
 културно многообразие
 културна политика
 околна среда
 опазване на наследството
 политика в областта на наследството
 предназначение на териториите
 природни бедствия
 партньорство
 обществено строителство
 критерии за селекция
 устойчиво развитие
 доброволна дейност
 история
 история на изкуството

LE broad concepts (en)
 concepts généraux (fr)

отваряне за публика

DEF Процес, при който публиката може да влезе в непосредствен контакт с една културна ценност. За да се осъществи този контакт и за да може ценността да бъде разбрана, е необходимо на публиката да се осигури не само достъп до нея, но и обяснение за нейния контекст, както и насочване за нейното възприемане.

TT Група 7 - Популяризиране на наследството

BT публичен достъп

NT посещение
 дни на отворените врати
 Европейски дни на наследството

LE public admission (en)
 ouverture aux publics (fr)

откривател

DEF От юридическа гледна точка - откривател на археологически обект или археологически находки е лицето, което е направило откритието.

TT Група 1 - Служители (BG)

BT служители

LE finders (en)
 inventeurs (fr)

ОТПИСВАНЕ

DEF Суспендиране /преустановяване/ на юридическата защита - акт, който следва изваждането на обекта на културното наследство от съответния списък или регистър.

TT Група 4 - Правна система

BT процедура за защита

LE delisting (en)
 déclassements (BE)|annulations de la protection (fr)

RT отписване

отчуждаване

DEF Официална съдебна процедура, чрез която дадена администрация придобива собственост върху конкретен имот против волята на неговия собственик, в интерес на обществото.

TT Група 4 - Правна система

BT прехвърляне на собственост

LE compulsory purchase (en)
 expropriations (fr)

оферти

DEF Официални предложения, които едната страна (кандидатът) прави на другата (обявителя) –най-често под формата на финансови и технически разчети за изпълнението на дадена работа или проучване.

TT Група 4 - Правна система

BT тръжна процедура

NT публичен търг
 търг с тайно наддаване
 ограничен търг

LE tenders (en)
 offres (fr)

официален срок за възражения

DEF Период от време, определен за официалното огласяване на даден проект, в течение на който цялата общност, засегната от проекта, може да изрази своето мнение.

TT Група 4 - Правна система

BT управление на устройственото развитие

LE public consultation period (en)
 période d'enquête publique (FR)|période de mise à l'enquête (CH)|période de consultation publique (FR)
 (fr)

охранителна зона на единичен паметник на културата

DEF Контактната зона /периметърът около паметника/, в която не могат да се извършват дейности без разрешение от специализирана администрация.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

TT Група 4 - Правна система

TT Група 4 - Правна система

BT защитени територии
 защитени територии
 защитени територии
 защитени територии

LE contiguous zones (en)
 curtilage (en)
 zones de protection (BE)|abords (fr)

оценка на въздействието върху околната среда

DEF (ОВОС) Проучвания, предшествващи заповедите за изпълнение на работите по даден обект, които поради своята значителност, мащаб или въздействие могат да имат определени последици за околната среда. Проучванията позволяват да се

оценят тези последици, да се предложат мерки за тяхното смекчаване или премахване, да се прецени приложимостта на проекта, да се информира обществеността и да се подпомогнат властите при вземането на решение.

TT Група 5 - Намеси
 BT инструменти за намеса
 LE impact studies (en)
 études d'impact (fr)

оценка на офертите

DEF Сравнение на представените оферти за изпълнение на дадена задача или договор и избор на една от тях.

TT Група 4 - Правна система
 BT тръжна процедура
 LE evaluation of tenders (en)
 examen des candidatures (fr)

палез

DEF Акт на умишлено увреждане или унищожаване на културна ценност чрез опожаряване.

TT Група 4 - Правна система
 BT противозаконни действия
 LE incendies volontaires (fr)
 arson (en)

палеонтологична стойност

DEF Ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на изучаване на палеонтологията.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT културно - историческа стойност
 LE palaeontological interest (en)
 intérêt paléontologique (fr)

паметник на градинско - парковото изкуство

DEF Архитектурно-растителна композиция, която представлява обществен интерес от гледна точка на историята или паркоустройственото изкуство и наука и има статут на "паметник на културата"; този статут е приложим както към градини с по-скромни размери, така и към паркове с усложнена или пейзажна композиция.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT архитектурно - исторически ансамбъл
 LE historic gardens (en)
 jardins historiques (fr)
 RT ландшафтен архитект
 паметник на градинско - парковото изкуство
 ландшафтна архитектура

паметник на културата

DEF Всяко произведение (включително инсталациите и декоративните елементи, представляващи интегрална част от него), което е особено забележително, заради своята историческа, археологическа, художествена, научна, социална или техническа стойност.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT недвижими обекти
 NT исторически паметник
 руини
 LE monumental heritage (en)
 patrimoine monumental (fr)
 monuments (en)
 monuments (fr)
 RT паметник на културата
 монументално наследство
 кадастрални планове

паметници на културата

USE защитени ценности

паркове и градини

DEF Организирано обществено или частно пространство с растителност, която е засадена направо в земята или в подходящи съдове.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории
 BT ареали
 LE parks and gardens (en)
 parcs et jardins (fr)
 RT ландшафтен архитект
 паркове и градини
 културен пейзаж
 пейзажно наследство
 юридическа защита на пейзаж
 ландшафтна архитектура

партньорство

DEF Установяване на равнопоставени отношения между две и повече страни с общи интереси.

TT Група 9 - Основни понятия
 BT основни понятия
 LE partnerships (en)
 partenariat (fr)

педагогика на наследството

DEF Обучение в областта на културното наследство, съчетаващо активни педагогически методи в интердисциплинарен подход, като обвързва различните науки и културата и използва разнообразни средства за общуване и изразяване.

TT Група 7 - Популяризиране на наследството
 BT популяризиране на наследството
 NT педагогически дейности
 педагогически материали
 учебни програми
 класове на наследството
 педагогически обмен
 LE education (en)
 enseignement (fr)
 RT министерство, отговарящо за образованието
 обучение
 обучение в областта на консервацията
 повишаване на квалификацията
 педагогика на наследството

педагогически дейности

DEF Образователни и културни дейности в областта на наследството, провеждани в училището или извън него, които имат за цел да събудят и развият у подрастващите съзнание за стойността на наследството и способност да го разбират.

TT Група 7 - Популяризиране на наследството
 BT педагогика на наследството
 LE educational activities (en)
 activités pédagogiques (fr)

педагогически материали

DEF Съвкупността от източници, съдържащи подходящи обяснения за насаждане на познания за наследството, което е целта на провежданите педагогически дейности.

TT Група 7 - Популяризиране на наследството
 BT педагогика на наследството
 LE teaching resources (en)
 matériels pédagogiques (fr)

педагогически обмен

TT Група 7 - Популяризиране на наследството
 BT педагогика на наследството
 LE educational exchanges (en)
 échanges pédagogiques (fr)

пейзаж

DEF "Пейзажът" се определя като част от територията по начина, по който се възприема от населението, като характерът му е резултат от действията

на природни и/или културни фактори и техните взаимодействия.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT ареали
LE paysages (fr)
landscapes (en)

пейзажно наследство

DEF Географска зона, която, независимо от това дали е естествена или променена от човека, представлява забележителен интерес от гледна точка на пейзажа.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT наследство
LE landscape heritage (en)
patrimoine paysager (fr)
RT ландшафтен архитект
паркове и градини
културен пейзаж
пейзажно наследство
юридическа защита на пейзаж
ландшафтна архитектура

период на обществено допитване

DEF Период от време, през който цялата общност може да изрази своето мнение по въпроси, свързани с конкретни устройствени намерения или политики.
TT Група 4 - Правна система
BT управление на устройственото развитие
LE public consultation period (en)
période d'enquête publique (FR)|période de mise à l'enquête (CH)|période de consultation publique (FR)
(fr)

периодични доклади

DEF Доклади за състоянието и за управлението на ценностите, вписани в Листата на световното наследство, и предоставяне на информацията, съдържаща се в досието за вписване.
TT Група 3 - Система за документиране
BT документация /документиране
LE periodic reports (en)
rapports périodiques (fr)
RT ЮНЕСКО
културен пейзаж
защитени територии
природни местности
защитени места
периодични доклади
индикативна листа

планове за развитие и опазване

DEF Съвкупност от специфични правила, приложими в рамките на определена защитена територия.
TT Група 4 - Правна система
BT урбанизъм
LE notified plans (en)

повишаване на квалификацията

DEF Постоянно обучение с цел да се актуализират познанията на специалистите с помощта на специализирани курсове, срещи на специалисти и обмен на информация и опит между колеги.
TT Група 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT видове обучение
LE in-service training course (en)
formation continue (fr)
RT министерство, отговарящо за образованието
обучение в областта на консервацията
повишаване на квалификацията
педагогика на наследството
музейна администрация
професии в областта на наследството
музеи

консерватор
консервация

подводна археология

DEF Онази част от археологията, която борави с изучаването на наследството чрез проучвания и спасяване на културни ценности под водата.
TT Група 9 - Основни понятия
BT археология
LE underwater archaeology (en)
archéologie subaquatique (FR)|archéologie sous-marine (fr)
RT място на корабкрушение
подводни разкопки
подводна археология

подводни разкопки

TT Група 5 - Намеси
BT археологически разкопки
LE underwater excavations (en)
fouilles subaquatiques (fr)
RT място на корабкрушение
подводни разкопки
подводна археология

поддържане

DEF Дейности, извършвани с цел да се поддържа една ценност в добро състояние и да се предотврати нейното увреждане от постоянни намеси.
TT Група 5 - Намеси
BT консервация
LE maintenance (en)
entretien (fr)

поземлен имот

DEF Съвкупността от застроени или незастроени дворни места, съставляващи един имот.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
TT Група 4 - Правна система
TT Група 4 - Правна система
BT защитени територии
защитени територии
защитени територии
защитени територии
LE emprises foncières (fr)
anti pollution policy (en)
lutte contre la pollution (fr)

покупка

DEF Действие или споразумение за придобиване срещу пари на конкретна ценност (вещ или имот) от дадено физическо или юридическо лице.
TT Група 4 - Правна система
BT прехвърляне на собственост
LE acquisitions (en)
achats (fr)

ползване на собственост

DEF Съвкупността от правила, които трябва да спазва титулярът или ползвателят на дадена собственост.
TT Група 4 - Правна система
BT собственост
NT договор за ползване на публична собственост
концесия
наемане
LE use of property (en)
usage de la propriété (fr)
RT публичен собственик
публична собственост
ползване на собственост
финансиране
частно финансиране
публично финансиране

ПОЛЗВАТЕЛ

DEF	Физическо или юридическо лице, на което е предоставена недвижима или движима ценност за нуждите на упражняваната от него дейност.
TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	служители
LE	usufructuaries (en) usufruitiers (fr)
RT	ползвател култови места договор за ползване на публична собственост

ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА НАСЛЕДСТВОТО

DEF	Политическите действия на една държава или общност за дефиниране на нейната позиция по отношение на културните свидетелства.
TT	Група 9 - Основни понятия
BT	основни понятия
LE	intervention policy (en) politique d'intervention (fr)
RT	служби в сферата на културното наследство служби в сферата на опазването културно - историческа стойност наследство културно наследство консервация информационни центрове за наследството места - музеи политика в областта на наследството карти на наследството

ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА

DEF	Програма за действие, целяща да даде съвет за начините, по които – чрез решенията на местните или държавните управленски органи – може да бъде опазена природната и физическа среда. (превод)
TT	Група 4 - Правна система
BT	политика по устройство на територията
NT	предотвратяване на рисковете
LE	environmental policy (en) politique en faveur de l'environnement (fr)
RT	министерство, отговарящо за околната среда политика в областта на околната среда мерки срещу замърсяването околна среда устойчиво развитие природни бедствия

ПОЛИТИКА ЗА НАМЕСА

DEF	Директиви и указания за преките и непреките действия върху наследството.
TT	Група 5 - Намеси
NT	програма за опазване мерки срещу замърсяването
LE	intervention policy (en) politique d'intervention (fr)

ПОЛИТИКА ПО УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА

DEF	Процеси, статuti и наредби, прилагани при устройството и развитието на територията.
TT	Група 4 - Правна система
BT	регулации и механизми за устройствено планиране
NT	устройство на селски територии политика в областта на околната среда управление на устройственото развитие урбанизъм
LE	town and country planning (en) politique d'aménagement du territoire (fr)

ПООЩРИТЕЛНИ МЕРКИ

DEF	Отстъпки, които държавата прави, за да стимулира частния сектор.
TT	Група 8 - Икономическа и финансова система

BT	икономическа и финансова система
NT	освобождение от данъци данъчни облекчения
LE	tax incentives (en) mesures incitatives (fr)

ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА НАСЛЕДСТВОТО

DEF	Съвкупността от дейности, целящи да помогнат на широката публика в опознаването, разбирането и оценяването на наследството, както и в осъзнаването на значението на неговата защита и опазване за благо на обществото.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
NT	режим на достъп публичен достъп педагогика на наследството културен туризъм разпространение на научни постижения културна инфраструктура информационен обмен културни програми сансибилизация
LE	access and interpretation (en) communication et sensibilisation (fr)

ПОПУЛЯРНИ ПУБЛИКАЦИИ

DEF	Публикации, които разпространяват - на достъпен за широката публика език - обяснения и интерпретации на културните ценности.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
BT	публикации
LE	non-specialist publications (en) publications grand public (fr)

ПОСЕЩАЕМОСТ

DEF	Статистика за броя на посетителите, която, обвързана с други статистически данни, служи за оценка на резултатите от популяризирането на наследството.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
BT	посещение
LE	visitor numbers (en) fréquentation (fr)

ПОСЕЩЕНИЕ

DEF	Действие, което позволява на публиката до опознае, оцени и разбере наследството "in situ" или чрез музейните експозиции; осъществява се като дейност от свободното време или в рамките на образованието.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
BT	отваряне за публика
NT	посещаемот
LE	visits (en) visites (fr)

ПОСТРОЙКИ

DEF	Сграда или група сгради с едно и също предназначение, изградени в един имот.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	недвижими обекти
NT	защитени сгради изоставена сграда култови места исторически сгради
LE	buildings (en) édifices (fr)

ПРАВНА УРЕДБА

DEF	Официални документи или процедури със силата на закон, използвани като средство за организация и правов контрол.
TT	Група 4 - Правна система
NT	международна регламентация европейска правна уредба

национална правна уредба
LE legal instruments (en)
instruments légaux (fr)

право на интелектуална собственост

TT Група 4 - Правна система
BT интелектуална собственост
LE intellectual property rights (en)
droits de la propriété intellectuelle (fr)
droits de la propriété intellectuelle (fr)

право на първи купувач

DEF Право, признато в определени случаи на администрацията и определени частни организации, участващи в обществено полезни дейности, да придобият собственост върху имущество по време на неговото отчуждаване с преимуществено право пред друг купувач.
TT Група 4 - Правна система
TT Група 4 - Правна система
BT прехвърляне на собственост
BT прехвърляне на собственост
LE right of pre-emptive purchase (en)
droit de préemption (fr)

превантивна археология

DEF Превантивна дейност за опазване на археологически обект, предприемана в случай на извършване на изкопни и строителни работи.
TT Група 9 - Основни понятия
BT археология
LE contract archaeology (en)
archéologie préventive (fr)

предварителни проучвания

DEF Данни и информация, които се събират, класират и обработват преди да бъде изготвена програма или проект за предприемане на конкретно действие.
TT Група 5 - Намеси
BT инструменти за намеса
LE preliminary programmes (en)
études préalables (fr)

предварително разрешение

DEF Първоначално или предварително разрешение от съответната администрация, позволяващо на дадено физическо или юридическо лице да осъществи определено действие.
TT Група 4 - Правна система
BT управление на устройственото развитие
LE preliminary permits (en)
autorisations préalables (fr)

предложение за обявяване

DEF Предложение за поставяне под юридическа защита и за опазване на обекти от културно-историческото наследство.
TT Група 4 - Правна система
BT процедура за защита
LE protection proposals (en)
propositions de protection (fr)

предназначение на териториите

DEF Ползването на земята за определено предназначение, например определянето ѝ за земеделски или индустриални функции.
TT Група 9 - Основни понятия
BT основни понятия
LE land use (en)
occupation du sol (fr)

предотвратяване на рисковете

DEF Усилия, целящи да се предотврати излагането на риск от щети или разрушения.
TT Група 4 - Правна система

BT политика в областта на околната среда
LE risk prevention (en)
prévention des risques (fr)

предписания за възстановителни работи

DEF Разпоредби, задължаващи собственика да извършва възстановителни работи по увредена културна ценност.
TT Група 4 - Правна система
BT предписания за опазване
LE repairs notices (en)
devoir d'entretien (CH)|obligations de travaux (fr)

предписания за опазване

DEF Изисквания и ограничения по отношение на развитието или промяната на даден движим или недвижим паметник на културата с цел да се осигури неговото опазване.
TT Група 4 - Правна система
BT защита
NT предписания за възстановителни работи
BT принудителни мерки
BT административни санкции
BT наказателни мерки
LE protection constraints (en)
servitude de protection (CH) (fr)
RT национален парк
BT юридическа защита на пейзаж
BT предписания за опазване
BT защитени територии
BT защитени места
BT опазване
BT археологическа зона
BT защита на археологическото наследство
BT архитектурно - строителна археология
BT урбанистична археология
BT геодезист
BT досие на паметника

предприемач

DEF Физическо или юридическо лице, което финансира строителството на недвижими имоти.
TT Група 1 - Служители (BG)
BT служители
LE developers (en)
promoteurs immobiliers (fr)
RT предприемач
BT разрешение за строеж
BT устройствени работи

препоръки

DEF Актове на Съвета или на Комисията, с които се иска от тези, за които се отнасят, да възприемат определено поведение, но без да са задължени за това.
TT Група 4 - Правна система
BT европейска правна уредба
LE recommendations (en)
recommandations (fr)

прехвърляне на собственост

DEF Договор за прехвърляне на правата върху собствеността на сгради или предмети от един собственик на друг.
TT Група 4 - Правна система
BT собственост
NT конфискация
BT отчуждаване
BT разплащане в натура
BT възбрана за продажба
BT дарение
BT дарение по завещание
BT покупка
BT продажба
BT право на първи купувач

LE право на първи купувач
property transfer (en)
transmission de la propriété (fr)

приемателна комисия

USE инспектиране

принудителни мерки

DEF Съвкупността от закони, осигуряващи задължителното приложение на решенията, взети от законодателя или администрацията.

TT Група 4 - Правна система

BT предписания за опазване

NT разпореждане

LE enforcement legislation (en)
mesures répressives (fr)

природен резерват

DEF Природен резерват е обособено пространство на територията на една или повече общини, в което се прилагат специални мерки за защита, с оглед на опазването на растителните и/или животинските видове или на природните хабитати, представляващи особен научен интерес (по-специално – застрашените видове). Достъпът на публиката е ограничен или регламентиран.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

BT културен пейзаж

LE nature reserves (en)
réserves naturelles (fr)

природни бедствия

DEF Значителни бедствия, причинени от природни явления, като наводнения или земетресения.

TT Група 9 - Основни понятия

BT основни понятия

LE natural disasters (en)
catastrophes naturelles (fr)

RT политика в областта на околната среда
мерки срещу замърсяването
природни бедствия

природни зони със специфична научна стойност

DEF Във Франция, ZNIEFF е сектор от територия, представляващ интерес от екологична гледна точка, участващ в поддържането на природното равновесие или представляващ среда за живот за редки животински или растителни видове, характерни за природното регионално наследство. Базата данни на ZNIEFF идентифицира, локализира и описва забележителните места, представляващи интерес за наследството за живите организми и обитаемите от тях местности. Тя рационализира събирането и управлението на многобройни данни относно природната среда, фауната и флората. Изготвена за сметка на Министерството на околната среда, тя представлява основния инструмент за научно познание на природното наследство и служи за основа за определяне на политиката за опазване на природата. Няма пряка юридическа стойност, но позволява по-добра оценка на богатството на наследството в изготвянето на проекти, които могат да оказват влияние върху природната среда.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

TT Група 4 - Правна система

BT защитени територии
защитени територии

LE zones naturelles d'intérêt écologique, floristique et faunistique (fr)
sites of special scientific interest (en)

природни местности

DEF Места, в които географските, климатичните или екологичните фактори преобладават над антропогенните – заселване или провеждане на някаква дейност.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

BT забележително място

LE natural sites (en)
sites naturels (fr)

RT ЮНЕСКО
културен пейзаж
защитени територии
природни местности
защитени места
периодични доклади
индикативна листа
ИКОМОС
международно сътрудничество
ландшафтен архитект
юридическа защита на пейзаж
ландшафтна архитектура
природно наследство

природно наследство

DEF Съвкупността от всички екологични, географски или зоологически елементи, представляващи забележителен интерес за науката и историята, с оглед на опазването на животинските и растителните видове, както и на природните хабитати.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

BT наследство

LE natural heritage (en)
patrimoine naturel (fr)

RT Комитет за културно наследство
културен пейзаж
наследство
културно наследство
природно наследство
природни местности

програма за защита

DEF Съвкупността от дейности и операции, в тяхната последователност, които се предвиждат за съхраняването на даден обект от наследството.

TT Група 5 - Намеси

BT програма за намеса

LE protection programmes (en)
programmation de la protection (fr)

програма за инвентариране

DEF Годишна или многогодишна програма за тематични и териториални проучвания, провеждани за целите на националния инвентарен списък.

TT Група 3 - Система за документиране

BT регистри

LE inventory programme (en)
programme d'inventorisation (CH)|programmation de l'inventaire (fr)

RT служби в сферата на културното наследство
служби в сферата на опазването
програма за инвентариране

програма за намеса

DEF Съвкупността от дейности и операции, в тяхната последователност, които се предвиждат за каквото и да е вид намеса по даден обект от наследството.

TT Група 5 - Намеси

NT програма за защита
програма за реставрация
проекти за рехабилитация
проект за организация и изпълнение на строителството

LE intervention programmes (en)
programmes d'intervention (fr)

програма за обучение

DEF	Съвкупността от дейности за обучение, предлагани от дадена организация под различни форми, които са предназначени за различни групи обучавани и за различни нива на специализация.
TT	Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT	обучение
LE	training programmes (en) programmes de formation (fr)

програма за опазване

DEF	Рамките и планът за преките и непреките действия върху даден обект от наследството, целящи неговото опазване и предотвратяване на неговото увреждане.
TT	Група5 - Намеси
BT	политика за намеса
LE	conservation policy (en) politique de conservation (fr)

програма за реставрация

DEF	План на дейностите в тяхната технологична последователност, предвидени за реставрацията на определена културна ценност.
TT	Група5 - Намеси
BT	програма за намеса
LE	restoration programmes (en) programmes de restauration (fr)
RT	реставратор произведение на изкуството реставрация реставрационни работи програма за реставрация

програмирани археологически разкопки

DEF	Разкопки, извършвани в рамките на предварителна програма за проучването на даден археологически паметник или обект.
TT	Група5 - Намеси
BT	археологически разкопки
LE	planned excavations (en) fouilles programmées (fr)
RT	архитектурно - строителна археология програмирани археологически разкопки урбанистична археология

продажба

DEF	Действия или акт на даване или на съгласието да се даде нещо на лице или организация в замяна на пари.
TT	Група 4 - Правна система
BT	прехвърляне на собственост
LE	sales (en) ventes (fr)

проект за организация и изпълнение на строителството

DEF	Подробна програма за предвидените работи и за сроковете на тяхното изпълнение, предшествваща дадена намеса.
TT	Група5 - Намеси
BT	програма за намеса
LE	schedule of work (en) programmation des travaux (fr)

проекти за рехабилитация

DEF	Съвкупността от документи (писмени и графични), обединяващи всички средства за действие, които биха довели до възвръщане на старите или установяване на нови функции, подобряване на качествата и съживяване на дадена изоставена или занемарена сграда или част от населено място.
TT	Група5 - Намеси
BT	програма за намеса

LE	regeneration schemes (en) projets de réhabilitation (fr)
----	---

произведение на изкуството

DEF	Изделие, създадено с помощта на художествени техники, и следователно – всеки предмет, за който се приема, че има естетическа и художествена стойност.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	движими обекти
LE	objets d'arts (fr) works of art (en)
RT	реставратор произведение на изкуството реставрация реставрационни работи програма за реставрация забрана за износ разрешение за износ незаконен трафик кражба на произведения на изкуството национално художествено наследство

промяна на предназначението

DEF	Възстановяване на ползването на дадена сграда или съоръжение с или без промяна на предназначението ѝ.
TT	Група5 - Намеси
BT	намеса в архитектурно - строителен паметник
LE	change of use (en) changement d'affectation (CH) réutilisation (fr)
RT	промяна на предназначението

противозаконни действия

DEF	Всяко действие или дейност, извършвани в нарушение на законовите разпоредби.
TT	Група 4 - Правна система
NT	незаконен трафик обир кражба на произведения на изкуството експлоии незаконни работи кражба вандализъм незаконни разкопки палеж
LE	unlawful acts (en) délits (fr)

проучване на строеж

DEF	Изследване и документиране на структурата и развитието на сградата. То може да включва аналитична дистанционна оценка и документални изследвания, както и физическото изследване, често използвайки археологически техники.
TT	Група5 - Намеси
BT	архитектурно проучване
LE	building survey (en) étude du bâti (fr)

професии

DEF	Обичайните и постоянни дейности, които членовете на дадена професионална общност упражняват в рамките на разделението и специализацията на труда и в качеството си на правоспособни изпълнители на тези дейности.
TT	Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
NT	археолог архитект урбанист историк изкуствовед експерт по история на архитектурата консерватор

гид
ландшафтен архитект
геодезист
реставратор
технически консултант
експерт
занаятчия
LE professions (en)
professions (fr)

професии в областта на наследството

DEF Специфични умения, придобити от професионалисти преминали специално обучение, които им позволяват да участват при изучаването, консервацията и разпространяването на културното наследство.
TT Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT занаяти
LE heritage skills (en)
métiers du patrimoine (fr)
RT музейна администрация
професии в областта на наследството
обучение в областта на консервацията
повишаване на квалификацията
музеи
чиновник

професионални сдружения

DEF Сдружения, чиито членове са обединени по професионален признак.
TT Група 1 - Служители (BG)
BT организации
LE professional bodies (en)
organismes professionnels (fr)
RT професионални сдружения
професионално обучение

професионално обучение

DEF Изграждане на базата, необходима за упражняване на дадена професионална и трудова дейност.
TT Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT видове обучение
LE vocational training (en)
formation professionnelle (fr)
RT професионални сдружения
професионално обучение

процедура за защита

DEF Административна процедура за поставяне под юридическа защита на даден обект от културното наследство.
TT Група 4 - Правна система
BT защита
NT процедури по обжалване
кандидатура за поставяне под юридическа защита
деклариране на културен интерес
предложение за обявяване
отписване
разширение на защитата
бърза процедура за обявяване
разпоредба за опазване
LE protection process (en)
procédures de protection (fr)

процедури по обжалване

DEF Процедура, по която едно лице или организация може да обжалва законодателно или друго официално решение.
TT Група 4 - Правна система
BT процедура за защита
LE appeal procedures (en)
recours (CH)|procédures d'appel (fr)

пряка държавна помощ

DEF Подкрепа, най-често парична, за даден проект чрез осигуряване на неговото пряко и целево финансиране от определено министерство.
TT Група 8 - Икономическа и финансова система
BT държавно финансиране
LE direct state aid (en)
aides directes de l'Etat (fr)

пряка помощ

DEF Подкрепа, най-често парична, за даден проект чрез осигуряване на неговото пряко и целево финансиране.
TT Група 8 - Икономическа и финансова система
BT финансиране
LE direct aid (en)
aides directes (fr)

публикации

DEF Представяне в систематизирана форма на дадена информация върху различни носители.
TT Група 7 - Популяризиране на наследството
BT разпространение на научни постижения
NT популярни публикации
научни публикации
LE publications (en)
publications (fr)
RT дигитални колекции
авторско право
публикации

публичен достъп

DEF Публиката има право да се ползва от наследството и да влиза в досег с него, за да може да го разбира и оценява и да допринася за опазването му; публичните институции трябва да улесняват този достъп и по възможност да го направят свободен и равнопоставен.
TT Група 7 - Популяризиране на наследството
BT популяризиране на наследството
NT отваряне за публика
LE public access (en)
accès public (fr)

публичен собственик

DEF Юридическо лице, на което е предоставено особено право на ползване върху обекти –публична общинска и публична държавна собственост (включително и изключителната държавна собственост).
TT Група 1 - Служители (BG)
BT собственик
LE public property owners (en)
propriétaires publics (fr)
RT публичен собственик
публична собственост
ползване на собственост
финансиране
частно финансиране
публично финансиране

публичен търг

DEF Търг, в който могат да участват всички кандидати, заинтересувани от изпълнението на конкретната задача.
TT Група 4 - Правна система
BT оферти
LE open tenders (en)
appels d'offres ouverts (fr)

публична крайбрежна зона

DEF Тази територия от бреговата ивица, която се притежава и поддържа от държавата в полза на обществото.
TT Група 4 - Правна система

BT	публична собственост
NT	териториални води морско дъно морски културни ценности
LE	maritime public domain (en) domaine maritime public (fr)

публична собственост

DEF	Собственост на държавата, на общините или на публични учреждения.
TT	Група 4 - Правна система
BT	собственост
NT	движими ценности, публична собственост публична крайбрежна зона държавна собственост собственост на Короната
LE	public property (en) propriété publique (fr)
RT	публичен собственик публична собственост ползване на собственост финансиране частно финансиране публично финансиране

публични власти

DEF	Административни и/или управленски органи, предназначени да задоволяват обществени нужди.
TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	администрация
LE	public authorities (en) autorités publiques (fr)
RT	публични власти компетенции

публични колекции

DEF	Колекция от културни предмети, публична собственост, които се поддържат и използват от държавата, от общинските органи или от публични учреждения в интерес на публиката и за ползване от нея.
TT	Група 4 - Правна система
BT	движими ценности, публична собственост
LE	public collections (en) collections publiques (fr)
RT	публични колекции музеи

публични организации

DEF	Субекти(организации), които притежават юридическа самостоятелност по реда на държавното и административното право.
TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	организации
LE	public bodies (en) organismes publics (fr)

публично финансиране

DEF	Суми, отпуснати от местните, регионалните или централните власти за реализацията на даден проект, задача или инициатива.
TT	Група 8 - Икономическа и финансова система
BT	финансиране
NT	държавно подпомагане държавен бюджет държавно финансиране
LE	public funding (en) financement public (fr)
RT	възложител финансиране частно финансиране публично финансиране публичен собственик публична собственост ползване на собственост

работи по поддържането

DEF	Работи, позволяващи да се съхрани една сграда или съоръжение, да се поддържа в добро състояние или да се предотврати нейното увреждане.
TT	Група 5 - Намеси
BT	изпълнителски дейности
LE	maintenance works (en) travaux d'entretien (fr)

разплащане в натура

DEF	Взаимно съгласие между кредитор и длъжник, при което длъжникът погасява парично задължение с движима или недвижима вещь вместо с пари.
TT	Група 4 - Правна система
BT	прехвърляне на собственост
LE	payments in kind (en) datations (fr)

разпоредба за опазване

DEF	Законов акт, който дава официална протекция / защита/ на дадена сграда, обект или дърво и чрез който те придобиват статут на защитени сграда или дърво. (превод)
TT	Група 4 - Правна система
BT	процедура за защита
LE	preservation order (en) ordre de protection (CH) ordre de préservation (fr) ordre de préservation (fr)

разпореждане

DEF	Документ, издаден от орган на местната власт, за налагане на принудително изпълнение на планово решение на лице или организация.
TT	Група 4 - Правна система
BT	принудителни мерки
LE	enforcement notice (en) mise en demeure (fr)

разпространение на научни постижения

DEF	Огласяване на научните интерпретации на наследството, осъществени от специалистите в резултат от техните изследвания чрез публикации на трудовете им или чрез открито общуване с други професионалисти или с широката публика.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
BT	популяризиране на наследството
NT	публикации
LE	dissemination of research (en) diffusion de la recherche (fr)
RT	научни институции архитектурно проучване научно изследване разпространение на научни постижения

разрешение за износ

DEF	Документ, разрешаващ износа от страната на определени ценности и вещи.
TT	Група 4 - Правна система
BT	защита на движимите паметници
LE	export licences (en) autorisations d'exportation (fr)
RT	произведение на изкуството забрана за износ разрешение за износ незаконен трафик кражба на произведения на изкуството

разрешение за разкопки

DEF	Документ, с който лицензиран археолог-ръководител получава право да започне разкопки на даден обект според изискванията на Правилника за теренна археологическа дейност.
TT	Група 4 - Правна система
BT	защита на археологическото наследство

LE excavation permits (en)
autorisations de fouilles (fr)

разрешение за строеж

DEF Писмено разрешение за започване на строителни работи.
TT Група 4 - Правна система
BT виза за проектиране
LE building licences (en)
permis d'urbanisme (BE)|permis de construire (fr)
RT предприемач
разрешение за строеж
устройствени работи

разрешение за събаряне

DEF Документ, необходим за да бъде съборен даден паметник, сграда или съоръжение.
TT Група 4 - Правна система
BT виза за проектиране
LE demolition licences (en)
permis de démolir (fr)
RT разрешение за събаряне
събаряне

разрушаване на наследството

DEF Действие, водещо до унищожението или разрушаването на каквото и да е вид ценност.
TT Група 5 - Намеси
BT изменения
LE destruction of heritage (en)
destruction du patrimoine (fr)
RT свидетелства
археологически останки
разрушаване на наследството

разширение на защитата

DEF Промяна на границите на територията, върху която действа защитата на една структура, сграда или ансамбъл, с цел да се подсили тази защита.
TT Група 4 - Правна система
BT процедура за защита
LE extensions of protection (en)
extensions de la protection (fr)

разширение на сграда

DEF Увеличаване на разгънатата площ на дадена сграда в хоризонтална или вертикална посока.
TT Група 5 - Намеси
BT намеса в сграда
LE building extensions (en)
extensions d'un édifice (fr)

регионален природен парк

DEF Географска зона, поставена под действието на система за регионална защита и на режими за дейностите, осъществявани в нея – с оглед на специалния интерес, който представляват нейните природни или културни богатства. (превод)
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT културен пейзаж
LE regional parks (en)
parcs naturels régionaux (fr)

регионална стойност

DEF Ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на връзката им с определен район.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT културно - историческа стойност
LE regional interest (en)
intérêt régional (fr)

регионално планиране

DEF Процесите по планирането и управлението на развитието на даден географски регион.
TT Група 4 - Правна система

BT устройство на селски територии
LE regional planning (en)
aménagement régional (fr)

регистри

DEF Списъци, които отговарят на две взаимно допълващи се цели – информация и класификация. Те съдържат данни за идентификацията и локализацията на ценностите под формата на списъци, индекси или карти.
TT Група 3 - Система за документиране
NT археологическа карта
национален регистър на паметниците на културата
местни регистри
тематични инвентарни списъци
топографски регистри
програма за инвентариране
LE inventories (en)
inventaires (fr)

регистриран предмет

DEF За да бъде класирана една движима ценност, тя трябва да притежава историческа, художествена, научна или техническа стойност, заради която нейната защита или опазване представлява обществен интерес. (превод)
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT защитен предмет
LE listed objects (en)
protected objects (en)
objets protégés (fr)
objets classés (fr)

регистрирана сграда

DEF Сграда притежаваща историческа, художествена, научна или техническа стойност, заради която нейното опазване представлява обществен интерес и която е вписана в регистъра на паметниците на културата.
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT защитени сгради

регистрирани елементи

DEF За да бъде класиран един елемент, той трябва да притежава историческа, художествена, научна или техническа стойност, заради която неговата защита или опазване представлява обществен интерес. (превод)
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
BT защитени елементи
LE listed elements (en)
protected elements (en)
éléments protégés (fr)
éléments classés (fr)

регистрирани паметници на културата

DEF За да бъде вписана една ценност, тя трябва да притежава историческа, художествена, научна или техническа стойност, заради която опазването на ценността представлява обществен интерес. (превод)
TT Група 2 - Наследство-видове и категории
TT Група 4 - Правна система
BT защитени ценности
защитени ценности
LE biens classés (fr)
listed property (en)

регулации

DEF В законодателството на европейската общност – актове с всеобща валидност, задължителни във всичките им елементи и с пряко действие в законодателството на всяка страна-членка.
TT Група 4 - Правна система
BT европейска правна уредба

LE regulations (en)
règlements (fr)

регулации за договори при обществените поръчки

DEF Закони и нормативни документи, ръководещи условията, които трябва да се съдържат в определени договори, поставени от страна на държавата или държавен орган.

TT Група 4 - Правна система

BT Търговски закон

LE public works contract regulations (en)
code des marchés publics (fr)

RT министерство, отговарящо за публичното строителство
регулации за договори при обществените поръчки обществено строителство

регулации и механизми за устройствено планиране

DEF Съвкупността от процедури и механизми, обхващащи законите и плановете за устройство на териториите, които гарантират развитието и рационалното устройство на съответната територия, опазването на околната среда (включително културното наследство), устойчивото развитие и контрола върху ползването на земята в интерес на обществото.

TT Група 4 - Правна система

NT политика по устройство на територията

LE planning system (en)
outils d'aménagement (fr)

UF Директивна план-схема за териториална структура и обемно-пространствено изграждане

режим на достъп

DEF Процедура, използвана за регулиране на достъпа от посетители в обекта на културното наследство, с цел съхраняване на материалната субстанция.

TT Група 7 - Популяризиране на наследството

BT популяризиране на наследството

LE access regime (en)
régimes d'accès (fr)

резолуции

DEF Актове на Съвета, които не са предвидени в списъка, от чл. 249 на договора за създаване на Европейската общност, но които могат да получат юридическа сила в отношенията между Европейския съюз и страните-членки, както и в отношенията между институциите.

TT Група 4 - Правна система

BT международна регламентация

LE resolutions (en)
résolutions (fr)

реконструкция

DEF Работи, целящи допълване или възпроизвеждане на частично запазена или унищожена ценност, като се използват наличните свидетелства и информация. (превод)

TT Група5 - Намеси

BT изпълнителски дейности

LE reconstruction works (en)
travaux de reconstruction (fr)

реконструкция по автентични данни

DEF Действия за допълване или възпроизвеждане на частично запазена или унищожена ценност, основаващи се на останки, свидетелства и налична информация. (превод)

TT Група5 - Намеси

BT реставрация

LE reconstruction (en)

reconstruction à l'identique (fr)

RT руини
консервация
реконструкция по автентични данни
намеса в архитектурно - строителен паметник

религиозно наследство

DEF Всички ансамбли, сгради, движими обекти, ритуали и традиции, които, взети заедно, документират и илюстрират историята и развитието на религиите.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

BT наследство

LE religious heritage (en)
patrimoine religieux (fr)

RT култови места
религиозно наследство

реставратор

DEF Професионалист, който извършва дейностите по проучване, диагностициране и консервация/ реставрация на културните ценности и документира както самите ценности, така и всички изброени по-горе дейности.

TT Група 1 - Служители (BG)

TT Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации

BT служители професии

LE restorers (en)
restaurateurs (fr)

RT реставратор
произведение на изкуството
реставрация
реставрационни работи
програма за реставрация

реставрационни работи

DEF Дейности за укрепване и възстановяване на дадена ценност в предишния ѝ вид по фактологични доказателства и данни и при максимално съхраняване на оригиналната ѝ субстанция, които се извършват съгласно международно утвърдени критерии.

TT Група5 - Намеси

BT изпълнителски дейности

LE restoration works (en)
travaux de restauration (fr)

RT реставратор
произведение на изкуството
реставрация
реставрационни работи
програма за реставрация

реставрационни техники

DEF Методите и средствата, използвани за съхраняване на структурната стабилност на културната ценност.

TT Група5 - Намеси

BT реставрация

LE restoration techniques (en)
techniques de restauration (fr)

реставрация

DEF Методите и средствата, използвани при реставрирането на културните ценности.

TT Група5 - Намеси

BT видове намеси

NT реставрационни техники
реконструкция по автентични данни

LE restoration (en)
restauration (fr)

RT реставратор
произведение на изкуството
реставрация
реставрационни работи
програма за реставрация

речно наследство

DEF	Съвкупността от неподвижни и/или плаващи съоръжения и плавателни съдове, свързани с даден воден път.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	наследство
LE	waterways heritage (en) patrimoine fluvial (fr)

решения

DEF	Мерки, приети от орган на Европейската общност (Комисията или Съвета), които са задължителни във всичките им елементи за получателите, посочени в тях. (договор за създаване на Европейската общност, член 249)
TT	Група 4 - Правна система
BT	европейска правна уредба
LE	decisions (en) décisions (fr)

руини

DEF	Останки от сериозно увредени или разрушени сгради или съоръжения.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	паметник на културата
LE	ruins (en) ruines (fr)
RT	руини консервация реконструкция по автентични данни намеса в архитектурно - строителен паметник

сансибилизация

DEF	Стимулирана публика да възприема наследството като уникално и незаменяемо. Възпитание в дух на защита и опазване на наследството посредством запознаване на публиката с културните ценности, така че тя да се научи да ги зачита и цени.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството
BT	популяризиране на наследството
NT	дейности за сансибилизация изява на наследството информационна кампания интерпретация на наследството
LE	public awareness (en) sensibilisation du public (fr)
RT	гид музеи изложби сансибилизация интерпретация на наследството

свидетелства

DEF	Белези, отпечатъци, останки, които свидетелстват за миналото.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	културни ценности
NT	археологически останки
LE	remains (en) archaeological remains (en) vestiges (fr) vestiges archéologiques (fr)
RT	свидетелства археологически останки разрушаване на наследството намеса по археологическото наследство археологически дейности архитектурно - строителна археология урбанистична археология

сдружения

DEF	Доброволни групи от хора, които на базата на неформална договореност обединяват ресурси
-----	---

и създават организация с цел да защитават или реализират специфични интереси или да оказват определено влияние в обществения живот.

TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	организации
NT	сдружения за опазване на наследството
LE	charities (en) associations (fr)

сдружения за опазване на наследството

DEF	Доброволни групи от хора, които на базата на неформална договореност обединяват ресурси и създават организация с цел да оказват влияние в обществения живот в областта на опознаването, съхраняването и изявата на наследството.
TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	сдружения
LE	associations de défense du patrimoine (fr) charitable heritage organizations (en)
RT	сдружения за опазване на наследството консервация държавно подпомагане държавно финансиране

селски територии

DEF	Пространството, включващо обитаваната територия на дадено село и прилежащите му селскостопански терени.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	ареали
LE	rural sites (en) espaces ruraux (fr)
RT	селски територии селско наследство

селско наследство

DEF	Съвкупността от пейзажи, агломерации, сгради, предмети, знания и умения, които представляват забележителен интерес за историята на селото.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	наследство
LE	rural heritage (en) patrimoine rural (fr)
RT	селски територии селско наследство

скално наследство

DEF	Съвкупността от изображенията, нарисувани или издълбани по стените на някои пещери и по-общо – върху скални повърхности – предимно през епохата на палеолита.(превод)
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	наследство
LE	parietal heritage (en) patrimoine rupestre (CH) patrimoine pariétal (fr)

служби в сферата на културното наследство

DEF	Служби, отговорни за издирването, изучаването, опазването и популяризирането на културно-историческото наследство.
TT	Група 1 - Служители (BG)
BT	държавна администрация
NT	археологически служби служби в сферата на опазването музейна администрация
LE	heritage services (en) services du patrimoine (fr)
RT	служби в сферата на културното наследство служби в сферата на опазването културно - историческа стойност програма за инвентариране наследство културно наследство консервация гид

информационни центрове за наследството
места - музеи
политика в областта на наследството
интерпретация на наследството
опазване
исторически паметник
археологическа зона
национален регистър на паметниците на културата

служби в сферата на опазването

DEF Служби, които осигуряват защитата и опазването на недвижимите и движимите обекти, представляващи интерес за историята, изкуството или науката.

TT Група 1 - Служители (BG)

BT служби в сферата на културното наследство

LE heritage agencies (en)
services de protection (fr)

RT служби в сферата на културното наследство
служби в сферата на опазването
културно - историческа стойност
програма за инвентариране
наследство
културно наследство
консервация
гид
информационни центрове за наследството
места - музеи
политика в областта на наследството
интерпретация на наследството
опазване
исторически паметник
археологическа зона
национален регистър на паметниците на културата

служби по устройство на територията

DEF Органи на местно или национално ниво, чиито правомощия варират в зависимост от мащаба на територията, върху която се простира – от определяне на политиката на териториалното устройство на различни местни нива – до създаване на нормативни документи и устройствени правилници.

TT Група 1 - Служители (BG)

BT държавна администрация

LE planning authorities (en)
town planning services (en)
services de l'urbanisme (fr)

служители

TT Група 1 - Служители (BG)

NT ползвател
урбанист
консултант
чиновник
откривател
възложител
изпълнител
дарител
предприемач
собственик
археолог
архитект
историк
изкуствовед
експерт по история на архитектурата
консерватор
гид
ландшафтен архитект
геодезист
реставратор
технически консултант
експерт
доброволци

LE agents (en)

agents (fr)

случайни открития

DEF Случайно разкриване на важни или значителни материални следи по време на строителни работи, разрушаване и пр.

TT Група 5 - Намеси

BT находки

LE chance discoveries (en)
découvertes fortuites (fr)

собственик

DEF Физическо или юридическо лице, което притежава дадена собственост.

TT Група 1 - Служители (BG)

BT служители

NT частен собственик
публичен собственик

LE property owners (en)
propriétaires (fr)

RT собственик
собственост

собственост

DEF Блага, под формата на вещи, сгради или земя, принадлежащи на дадено физическо или юридическо лице.

TT Група 4 - Правна система

NT частна собственост
публична собственост
прехвърляне на собственост
ползване на собственост

LE property (en)
propriété (fr)

RT собственик
собственост

собственост на Короната

DEF Собственост, която се притежава, администрира или използва от членовете на Монархията. Понятието се отнася до сегашни и бивши управници и техните имоти, независимо от действащите законови уредби.

TT Група 4 - Правна система

BT публична собственост

LE biens de la couronne (fr)
crown property (en)

спасителна археология

DEF Дял от археологията, който се занимава с документирането на археологически обекти или паметници преди тяхното разрушаване, дължащо се на строителни работи или природно бедствие.

TT Група 5 - Намеси

TT Група 9 - Основни понятия

BT намеса по археологическото наследство
археология

LE rescue archaeology (en)
archéologie de sauvetage (fr)

RT спасителни разкопки
спасителна археология

спасителни разкопки

DEF Разкопки, провеждани върху археологически паметник или обект, преди тяхното разрушаване поради строителни работи или природни бедствия.

TT Група 5 - Намеси

BT археологически разкопки

LE rescue excavations (en)
fouilles de sauvetage (fr)

RT спасителни разкопки
спасителна археология

специален режим на опазване

DEF	Система на опазване на културните ценности, които имат изключително значение – или в сравнение с другите културни ценности, или заради собствените си същност, произход, разположение или популярност.
TT	Група 4 - Правна система
BT	нива на защита
LE	special state protection (en) régimes de protection particuliers (fr)

специализирано обучение

DEF	Обучение, чиято задача е да предостави на професионалистите необходимите им инструменти за извършването на различни дейности в областта на опазването на културното наследство. Неговата цел е да култивира у професионалиста, независимо от досегашната му подготовка, способността да прилага своите знания и своята дейност в служба на обединяващата обществена цел за изграждане на бъдещето чрез наследството.
TT	Гроупе 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT	видове обучение
LE	specialist training (en) formations spécialisées (fr)

специално разрешение за намеса

DEF	Специално разрешение, различно от разрешението за строеж, което трябва да се получи преди провеждането на каквато и да е намеса върху паметниците на културата.
TT	Група 4 - Правна система
BT	защита
LE	autorisation spéciale de travaux (fr)

специално разрешение за строеж

DEF	Разрешение, което съответната администрация издава в изключителни случаи на дадено физическо или юридическо лице преди изпълнението на строителните работи. (превод)
TT	Група 4 - Правна система
BT	управление на устройственото развитие
LE	special work authorizations (en) listed building consent (en) autorisations spéciales de travaux (fr)
RT	специално разрешение за строеж урбанизъм архитектура

специфични планове за опазване

DEF	Устройствени документи за съхраняване и опазване на културните и природни ценности в определена от компетентните органи зона.
TT	Група 4 - Правна система
BT	урбанизъм
LE	conservation area statements (en)

спиране на работите

DEF	Прекратяване на работите по дадена сграда или обект, разпоредено от съответната администрация.
TT	Група 4 - Правна система
BT	управление на устройственото развитие
LE	suspension of works (en) suspension des travaux (fr)

списък на декларираните и обявените

паметници на културата

DEF	Списък на културните ценности, подлежащи на система за опазване.
TT	Група 3 - Система за документиране
NT	Листа на световното наследство
LE	list of protected property (en) listes des biens protégés (fr)
RT	списък на декларираните и обявените паметници на културата

опазване

СПОНСОРИРАНЕ

DEF	Процесът, при който индивид или група може да получи помощ, обикновено парична, за начинание или инициатива, при агитиране на потенциални клиенти, и процесът, при който тези клиенти могат да осигурят такава помощ.
TT	Група 8 - Икономическа и финансова система
BT	финансиране
LE	sponsorship (en) mécénat (fr)
RT	фондации музеи спонсориране дарител

стажуване

DEF	Процес, в хода на който се добиват умения, практическа и теоретична компетентност и се формира нов подход към познанието и действието.
TT	Гроупе 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT	видове обучение
LE	apprenticeship (en) apprentissage (fr)

строителна забрана

DEF	Акт или действие, предотвратяващо изпълнението на строителни работи по дадена сграда или на даден терен.
TT	Група 4 - Правна система
BT	управление на устройственото развитие
LE	work prohibitions (en) interdiction de construire (CH) interdictions de travaux (fr)

строителни предписания

DEF	Правила, от които се ръководи изграждането и съоръжаването на дадена сграда, съобразно с предварително установени критерии.
TT	Група 4 - Правна система
BT	управление на устройственото развитие
LE	building regulations (en) prescriptions techniques (fr)

строителни професии

DEF	Професионалните дейности на всички, които са ангажирани в строителството – от архитекта до зидаря, дърводелеца, каменоделеца и др.
TT	Гроупе 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT	занаяти
LE	building skills (en) métiers du bâtiment (fr)

строителство

DEF	Изграждане или построяване на сгради, улици, мостове и пр. в съответствие със строги технически правила и с най-подходящи за всеки конкретен случай материали.
TT	Група 5 - Намеси
BT	намеса в сграда
LE	construction (en) constructions (fr)

събаряне

DEF	Разрушаването или унищожаването на сграда или съоръжение.
TT	Група 5 - Намеси
BT	намеса в сграда
NT	частично разрушаване незаконно разрушаване
LE	demolitions (en) démolitions (fr)

RT разрешение за събаряне
събаряне

Съвет на Европа

DEF Международна организация със седалище в Страсбург, създадена през 1949 г., която обединява 45 демократични европейски страни и има следните основни цели: да защитава правата на човека, плуралистичната демокрация и върховенството на Закона; да подпомага осъзнаването и изявата на европейската културна идентичност и многообразие; да търси решения на обществените проблеми; да развива демократичната стабилност в Европа, подкрепяйки политическите, законодателните и конституционалните реформи. Съветът на Европа не трябва да бъде обърква с Европейския съюз. Двете организации са напълно отделни, въпреки че страните - членки на Европейския съюз са и в Съвета на Европа.

TT Група 1 - Служители (BG)

BT европейски институции

NT Съвет на министрите
Комитет за културно наследство

LE Council of Europe (en)
Conseil de l'Europe (fr)

RT Съвет на Европа
културен пейзаж
наследство
археологическо наследство
архитектурно наследство
архитектурно - строително наследство
културно наследство

Съвет на министрите

DEF Органът на Съвета на Европа, който взема решения. Съставен е от министрите на външните работи (или техни представители) на страните-членки. Той е преди всичко еманация на правителствата, като в него се изразяват на равна нога националните позиции по проблемите, с които се сблъскват европейските общества; той е също така колективен форум за изработване на европейските отговори на тези предизвикателства; той е, най-после, пазител – съвместно с Парламентарната асамблея – на ценностите, върху които се основава съществуването на Съвета на Европа, и в това си качество е натоварен да следи за спазването на задълженията, поети от страните-членки.

TT Група 1 - Служители (BG)

BT Съвет на Европа

NT Европейска конференция на министрите,
отговарящи за устройството на територията
Европейска конференция на министрите,
отговарящи за устройството на територията

LE Committee of ministers (en)
Comité des Ministres (fr)

сътрудничество

DEF Съвместна работа на групи или индивиди, най-често – в името на общи цели.

TT Група 9 - Основни понятия

BT основни понятия

NT договор за сътрудничество
културно сътрудничество
европейско сътрудничество
международно сътрудничество

LE co-operation (en)
coopération (fr)

тематични инвентарни списъци

DEF Списъци на наследството, ограничени в рамките на конкретни теми (например индустриално наследство).

TT Група 3 - Система за документиране
BT регистри
LE thematic inventories (en)
inventaires thématiques (fr)

териториални води

DEF Морската ивица, следваща бреговата линия, която е под юрисдикцията на прибрежната държава. Ширината ѝ според Конвенцията от Монтего Бей (1982 г.) е фиксирана на 12 мили.

TT Група 4 - Правна система

BT публична крайбрежна зона

LE territorial waters (en)
eaux territoriales (fr)

техническа помощ

DEF Съвети, предоставяни от дадено лице или група лица, специализирани в определена област и компетентни да дават становища или съвети.

TT Група 5 - Намеси

BT инструменти за намеса

LE technical assistance (en)
assistance technique (fr)

техническа стойност

DEF Ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на изучаване на технологията и техниките.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

BT културно - историческа стойност

LE technical interest (en)
intérêt technique (fr)

технически консултант

DEF Експерт, който дава мнения и съвети в специфична област.

TT Група 1 - Служители (BG)

TT Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации

BT служители
професии

LE technical consultants (en)
consultants techniques (fr)

RT консултативен орган
технически консултант

техническо наследство

DEF Всички места, сгради, движими обекти и know-how, които, взети заедно, документират и илюстрират историята и развитието на техниката и технологията.

TT Група 2 - Наследство-видове и категории

BT наследство

LE technical heritage (en)
patrimoine technique (fr)

топографски регистри

DEF В рамките на националния регистър – проучване, базирано на изчерпателен подход към наследството, намиращо се на дадена проучвана територия (във Франция се отнася за кантоните). (превод)

TT Група 3 - Система за документиране

BT регистри

LE inventaire topographique (fr)
topographical inventories (en)

тотална защита

DEF Степен на защита, забраняваща и най-незначителната намеса, която би могла да доведе до промяна на каквато и да е част от сграда, паметник или предмет.

TT Група 4 - Правна система

BT нива на защита

LE total protection (en)
protection totale (fr)

традиционни професии

DEF Специфични умения, отнасящи се до традиционен работен процес, като дърводелство или зидарство, които са имали важна роля в културното и художественото наследство.

TT Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации

BT занаяти

NT художествени занаяти

LE traditional skills (en)
métiers traditionnels (fr)

тръжна процедура

DEF Начин за сключване на публични сделки, който позволява на администрацията да избере измежду множество кандидати, конкуриращи се помежду си, най-подходящия изпълнител за определена задача.

TT Група 4 - Правна система

BT управление на наследството

NT оферти

обявяване на търг
оценка на офертите

LE tender procedures (en)
procédures d'appel d'offres (fr)

туристическа промоция

DEF Съвкупността от дейности и средства, целящи да подпомогнат туризма, да изявят привлекателността на наследството и да го представят като желан обект за посещение.

TT Група 7 - Популяризиране на наследството

BT културен туризъм

LE promotion of tourism (en)
promotion touristique (fr)

туристически атракции

DEF Съвкупността от културни или природни дейности и ресурси на дадено място, които поражда туристически интерес: природни забележителности, паметници, празници, културни прояви, музеи, изложби, исторически центрове и ансамбли, гастрономия и др.

TT Група 7 - Популяризиране на наследството

TT Група 7 - Популяризиране на наследството

BT културни програми

културен туризъм

LE tourist attractions (en)
attractions touristiques (fr)

туристически обозначения

DEF Пана, които обозначават, насочват и осведомяват с цел да отговорят на необходимостта от ориентация и информация на потенциалните туристи, пътуващи по непознати за тях места.

TT Група 7 - Популяризиране на наследството

BT културен туризъм

LE tourist information signs (en)
signalisation touristique (fr)

Търг с тайно наддаване

DEF Преговори, които възложителят води с предпочитан от него изпълнител.

TT Група 4 - Правна система

BT оферти

LE closed tenders (en)
appels d'offres limités (CH)|marchés négociés (fr)

Търговски закон

DEF Закон, приет от държавата, който има за цел да регламентира обществените отношения при производството и търговията със стоки.

TT Група 4 - Правна система

BT закони

NT регулации за договори при обществените поръчки

LE code of commerce (en)
code du commerce|code des obligations (CH) (fr)
code du commerce (fr)
code des obligations (fr)

увреждане

DEF Увреждане представлява всяко ограничение на дейността или ограничение на участието в социалния живот, което някое лице понася в жизнената си среда, поради съществено, трайно или необратимо засягане на една или няколко функции: физически, сетивни, ментални, познавателни или психични, на поли-инвалидност или на инвалидизиращо засягане на здравето.

LE handicap (fr)
disability (en)

укази

DEF В България, разпореждане с обща или индивидуална валидност, подписано от Президента на републиката и преподписано от Министър-председателя и/или съответен министър.

TT Група 4 - Правна система

BT национална правна уредба

LE decrees (en)
ordonnances (BE)|décrets (fr)

университетско образование

DEF Образование, предоставяно в университетите и академите с техните факултети и включващо три цикла на висше образование: бакалавърска, магистърска и докторска степен.

TT Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации

BT видове обучение

LE university education (en)
formations universitaires (fr)

унифициран речник на термините

DEF Йерархизирани списъци на термините, използвани в дадена тематична област, чието предназначение е да приведат тези термини към определен еталон и да улеснят използването на документационния масив (превод)

TT Група 3 - Система за документиране

BT документация /документиране

LE controlled vocabularies (en)
vocabulaires normalisés (fr)

употреба на детектори за метал

DEF Използване на апарати, установяващи наличието на метални предмети, което е под разрешителен режим.

TT Група 5 - Намеси

BT археологически дейности

LE metal detecting (en)
utilisation des détecteurs de métaux (fr)

Управителен комитет за култура

SN #####

#####

TT Група 1 - Служители (BG)

BT Комитет за културно наследство

LE Comité Directeur de la Culture (fr)
Steering Committee for Culture (en)

управление на наследството

DEF	Съвкупността от действията за контрол, опазване и изява на културните ценности в полза на обществото и на идните поколения.
TT	Група 4 - Правна система
NT	компетенции тръжна процедура защита
LE	heritage management (en) gestion du patrimoine (fr)

управление на устройственото развитие

DEF	Серия от изисквания и ограничения, целящи да регламентират развитието и разрастването на даден географски регион, често управляван от местна власт.
TT	Група 4 - Правна система
BT	политика по устройство на територията
NT	мониторинг виза за проектиране строителни предписания официален срок за възражения молба за издаване на разрешение за строеж предварително разрешение спиране на работите обществено допитване период на обществено допитване специално разрешение за строеж строителна забрана
LE	planning control (en) gestion de l'aménagement (fr)

урбанизъм

DEF	Процедурите и съвкупността от нормативни актове, прилагани основно от местните органи, за управление на устройството на урбанизираните територии.
TT	Група 4 - Правна система
BT	политика по устройство на територията
NT	специфични планове за опазване общ устройствен план планове за развитие и опазване
LE	town planning (en) urbanisme (fr)
RT	законодателство за устройство на територията урбанизъм специално разрешение за строеж архитектура исторически център урбанистична намеса културен туризъм градски пейзаж урбанистично наследство

урбанист

DEF	Лице с техническа правоспособност в областта на устройственото планиране, което изготвя устройствени схеми, планове, експертизи и др.
TT	Група 1 - Служители (BG)
TT	Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
BT	служители професии
LE	town planners (en) urbanistes (CH) architectes urbanistes (fr)

урбанистична археология

DEF	Дял от археологията, посветен на изучаването на материалните следи от еволюцията на поселенията.
TT	Група 9 - Основни понятия
BT	археология
LE	urban archaeology (en) archéologie urbaine (fr)
RT	археологически служби

защита на археологическото наследство
архитектурно - строителна археология
урбанистична археология
археолог
музеи на открито
геодезист
археологическо наследство
интерпретация на наследството
кадастрални планове
археологическа карта
програмирани археологически разкопки
намеса по археологическото наследство
археологическа зона
намеса в архитектурно - строителен паметник
археологически дейности
доброволци
свидетелства
археологически останки
досие на паметника
предписания за опазване
доброволна дейност
археологически потенциал
експерт по история на архитектурата
археологически парк
урбанистична намеса
архитектурно проучване

урбанистична намеса

DEF	Действия, които пряко или непряко засягат функциите и/или образа на даден град или градска част.
TT	Група 5 - Намеси
BT	намеса в архитектурно - строителен паметник
NT	устройствени планове за урбанизираните територии градска ревитализация градска реконструкция градска рехабилитация
LE	urban interventions (en) interventions sur la ville (fr)
RT	исторически център урбанизъм урбанистична намеса културен туризъм градски пейзаж архитектура архитектурно - строителна археология урбанистична археология

урбанистично наследство

DEF	Съвкупността от пейзажи, агломерации, места, недвижими имоти, обекти и know-how, които представляват забележителен интерес за историята и развитието на градовете.
TT	Група 2 - Наследство-видове и категории
BT	наследство
LE	urban heritage (en) patrimoine urbain (fr)
RT	градски пейзаж урбанистично наследство урбанизъм

устойчив туризъм

DEF	Туризъм, който се опитва да намали динамичното въздействие върху околната среда и местната култура, като същевременно спомага за генериране на доходи и повишаване на заетостта за местните жители, както и за насърчаване на опазването на местните екосистеми. Това е отговорен туризъм, с грижа за екологията и културата.
TT	Група 9 - Основни понятия
BT	устойчиво развитие
LE	tourisme durable (fr) sustainable tourism (en)

устойчиво развитие

DEF	Концепция, според която нарастващото развитие, предимно икономическо, може да бъде насочено и подчинено на определен постоянен ритъм, като се държи сметка за опазване на природните ресурси.
TT	Група 9 - Основни понятия
BT	основни понятия
NT	устойчив туризъм
LE	sustainable development (en) développement durable (fr)
RT	министерство, отговарящо за околната среда политика в областта на околната среда мерки срещу замърсяването околна среда устойчиво развитие

устройствени планове

DEF	Писмени и графични документи, възложени и одобрени от централните или местните власти, отчитащи природните, човешките и икономическите ресурси, условия и перспективи, с цел определяне на политиката за устройство на дадена територия (предназначение, дейности, застрояване, инфраструктура, управление и опазване на околната среда и културното наследство, устойчиво развитие...).
TT	Група 4 - Правна система
BT	устройство на селски територии
LE	development plans (en) plans d'aménagement du territoire (fr)

устройствени планове за урбанизирани територии

DEF	Всички предвидени от закона видове планове или предписания за устройството на територията на дадена агломерация, които имат за цел да определят предназначението на терените и плътността на застрояването по начин, осигуряващ адекватното разпределение на градоустройствените дейности.
TT	Група5 - Намеси
BT	урбанистична намеса
LE	urban development projects (en) projets d'aménagement urbain (fr)

устройствени работи

DEF	Дейности, чиято цел е да бъдат осигурени всички елементи и условия, необходими на една територия (1) или на една сграда (2), за да могат да изпълняват своите функции – първоначални или планирани.
TT	Група5 - Намеси
BT	изпълнителски дейности
LE	development works (en) travaux d'aménagement (fr)
RT	предприемач разрешение за строеж устройствени работи

устройство на селски територии

DEF	Процеси, статuti и наредби, прилагани при развитието на селски територии.
TT	Група 4 - Правна система
BT	политика по устройство на територията
NT	устройствени планове регионално планиране
LE	country planning (en) aménagement foncier (fr)

учебни програми

DEF	Структурирана и детайлирана организация на познанията, които ще бъдат преподадени, и на дейностите, които ще бъдат осъществени за целите на образованието.
TT	Група 7 - Популяризиране на наследството

BT	педагогика на наследството
LE	national curriculum (en) programmes scolaires (fr)

фасади́зъм

DEF	Архитектурна и градоустройствена практика, чрез която при изграждане на нова сграда на мястото на друга, от старата сграда се запазват единствено ценните ѝ фасади, зад които се апликира новата постройка – с цел да се запази обликът на съответната градска зона.
TT	Група5 - Намеси
BT	намеса в сграда
LE	facadism (en) façadisme (fr)
RT	фасади́зъм архитектура

финансиране

DEF	Внасяне на средства за реализацията на даден(и) проект(и), което може да се осъществи от различни източници.
TT	Група 8 - Икономическа и финансова система
BT	икономическа и финансова система
NT	пряка помощ финансова помощ кредити за дейности по наследството заеми кредити за поддържане на сграда частно финансиране публично финансиране спонсориране
LE	funding (en) financement (fr)
RT	възложител финансиране частно финансиране публично финансиране публичен собственик публична собственост ползване на собственост

финансиране за проучвания

DEF	Средства, отпуснати от частни или публични организации за финансирането на специфични научни или културни проучвания.
TT	Група 8 - Икономическа и финансова система
BT	финансова помощ
LE	research grants (en) crédits d'études (fr)

финансиране на проект

DEF	Средства, определени за осъществяването на дадена цел, задача или конкретен проект.
TT	Група 8 - Икономическа и финансова система
BT	финансова помощ
LE	project grants (en) crédits de réalisation (CH) crédits de travaux (fr)

финансов контрол

DEF	Процес на контрол над управлението и бюджетиранието на средствата на дадена организация.
TT	Група 8 - Икономическа и финансова система
BT	икономическа и финансова система
LE	financial control (en) contrôle financier (fr)

финансова несъстоятелност

DEF	Неспособността на дадено лице или организация да изпълни определено финансово задължение.
TT	Група 8 - Икономическа и финансова система
BT	икономическа и финансова система
LE	financial incapacity (en)

incapacité financière (fr)

финансова помощ

- DEF Отпускане на средства за реализацията на дадена задача или специфичен проект.
- TT Група 8 - Икономическа и финансова система
- BT финансиране
- NT финансиране за проучвания
- LE grants (en)
- subventions (fr)
- RT финансова помощ
- доброволна дейност

фолклорна стойност

- DEF Ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на изучаване на фолклора.
- TT Група 2 - Наследство-видове и категории
- BT културно - историческа стойност
- LE folklore interest (en)
- intérêt folklorique (fr)

фондации

- DEF Институции, финансиращи извършването на нестопански дейности от обществен интерес.
- TT Група 1 - Служители (BG)
- BT организации
- LE public interest foundations (en)
- foundations (fr)
- RT фондации
- музеи
- спонсориране

фотографско наследство

- DEF Всички документи, фотографии, движими обекти и know-how, които, взети заедно, документират и илюстрират историята и развитието на фотографията.
- TT Група 2 - Наследство-видове и категории
- BT наследство
- LE photographic heritage (en)
- patrimoine photographique (fr)

фотодокументация на наследството

- DEF Съвкупността от всички фотодокументи, отнасящи се до наследството.
- TT Група 3 - Система за документиране
- BT документация /документиране
- LE photographic record (en)
- documentation photographique (fr)

харти

- DEF Писмени документи, създадени от професионалисти с цел да дефинират препоръки в дадена конкретна област – например опазване на наследството.
- TT Група 4 - Правна система
- BT международна регламентация
- LE charters (en)
- chartes (fr)

художествена стойност

- DEF Културни ценности, представляващи изключителен интерес от гледна точка на изучаване на изкуството.
- TT Група 2 - Наследство-видове и категории
- BT културно - историческа стойност
- LE artistic interest (en)
- intérêt artistique (fr)

художествени занаяти

- DEF Производствени дейности, характеризиращи се с прякото, ръчно и лично участие на занаятчия с творчески възможности.

- TT Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
- BT традиционни професии
- LE craft skills (en)
- métiers d'art (fr)

централна администрация

- DEF Съвкупността от министерствата, службите, бюрата, учрежденията и другите ведомства, които принадлежат към институционалния сектор от публичната администрация и чрез които се упражнява централната власт.
- TT Група 1 - Служители (BG)
- BT държавна администрация

центрове за обучение

- DEF Институции и организации, ангажирани с провеждането и предлагането на квалифицирано обучение по вариращи и постоянни програми, предназначени за техническото и научното усъвършенстване на професионалисти в областта на наследството.
- TT Groupe 6 - Професионално обучение, занаяти и квалификации
- BT обучение
- LE training centres (en)
- centres de formation (fr)

частен собственик

- DEF Физическо или юридическо лице, притежаващо право на собственост върху движими или недвижими вещи, интелектуални продукти, търговски образци и марки, ограничени вещни права и др.
- TT Група 1 - Служители (BG)
- BT собственик
- LE private property owners (en)
- propriétaires privés (fr)
- RT частен собственик
- частна собственост

частична защита

- DEF FR: Мерки за защита, осигуряващи определено ниво на защита за част от даден паметник. EN: Мерки за защита, осигуряващи ограничено ниво на защита за даден обект на културното наследство. (превод)
- TT Група 4 - Правна система
- BT нива на защита
- LE partial protection (en)
- protection partielle (fr)

частично разрушаване

- DEF Разрушаване на част от сграда или съоръжение.
- TT Група 5 - Намеси
- BT събаряне
- LE partial demolitions (en)
- démolitions partielles (fr)

частна собственост

- DEF Вещ, сграда или земя, принадлежащи на физическо или юридическо лице.
- TT Група 4 - Правна система
- BT собственост
- NT частни колекции
- LE private property (en)
- propriété privée (fr)
- RT частен собственик
- частна собственост

частни институции

- DEF Субекти (организации), които притежават юридическа самоличност и подлежат на разпоредбите на гражданското право.

TT	Група 1 - Служители (BG)	всяка намеса, които могат да увредят неговото състояние, неговата същност или неговата стойност.
BT	организации	
LE	private law bodies (en) organismes de droit privé (fr)	
Частни колекции		
DEF	Колекции от предмети с културна стойност, принадлежащи на физическо или частно юридическо лице.	
TT	Група 4 - Правна система	
BT	частна собственост	
LE	private collections (en) collections privées (fr)	
Частно финансиране		
DEF	Отпускане от частно лице или консорциум на средства за реализацията на даден проект, дейност или инициатива.	
TT	Група 8 - Икономическа и финансова система	
BT	финансиране	
LE	private funding (en) financement privé (fr)	
RT	възложител финансиране частно финансиране публично финансиране публичен собственик публична собственост ползване на собственост	
ЧИНОВНИК		
DEF	Служител в даден орган на публичната власт, назначен въз основа на конкурс или привлечен на съответния пост.	
TT	Група 1 - Служители (BG)	
BT	служители	
LE	public servants (en) fonctionnaires (fr)	
RT	чиновник мониторинг организации професии в областта на наследството	
ЮНЕСКО		
DEF	Организацията на обединените нации за образование, наука и култура, ЮНЕСКО, е специална организация на ООН, учредена на 16 ноември 1945год. Нейното седалище се намира в Париж. Целта на организацията е да изгради мира в съзнанието на хората чрез образованието, науката, културата и комуникациите. В организацията членуват 193 държави и 6 държави са асоциирани членки. ЮНЕСКО извършва дейността си с помощта на пет големи програми: образование, точни и естествени науки, социални и хуманитарни науки, култура, комуникация и информация. (източник: сайт на ЮНЕСКО + Уикипедия)	
TT	Група 1 - Служители (BG)	
BT	международни организации	
NT	Комитет за световно наследство	
LE	UNESCO (en) UNESCO (fr)	
RT	ЮНЕСКО културен пейзаж защитени територии природни местности защитени места периодични доклади индикативна листа Комитет за световно наследство	
юридическа защита		
DEF	Статут, даден от закона с цел да бъде съхранен даден обект на културното наследство, като се предпази от всякакво устройство или от	
TT	Група 4 - Правна система	
BT	нива на защита	
LE	listed building control (en) inspection des monuments historiques (fr) statutory protection (en) protection légale (fr)	
юридическа защита		
USE	защита	
юридическа защита на крайбрежните зони		
DEF	Мерки за поставяне под юридическа защита на крайбрежна зона, в някои случаи може и да включва крайбрежието на езера.	
TT	Група 4 - Правна система	
BT	юридическа защита на пейзаж	
LE	protection du littoral (fr) coastal protection (en)	
юридическа защита на пейзаж		
DEF	Мерки за поставяне под юридическа защита на конкретен пейзаж.	
TT	Група 4 - Правна система	
BT	защита	
NT	юридическа защита на крайбрежните зони юридическа защита на планински зони	
LE	landscape protection (en) protection du paysage (fr)	
RT	ландшафтен архитект паркове и градини културен пейзаж пейзажно наследство юридическа защита на пейзаж ландшафтна архитектура национален парк предписания за опазване природни местности	
юридическа защита на планински зони		
DEF	Мерки за юридическа защита, отнасящи се за планинските райони.	
TT	Група 4 - Правна система	
BT	юридическа защита на пейзаж	
LE	protection of mountains (en) protection de la montagne (fr)	